

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

PÉČE O KOSTELY

cena 25 Kč

ročník 94

6 / 2018

Evangelický měsíčník

- 14 Sakrální prostor a jeho proměny
- 17 Dvě zbrusu nové školy se stávají realitou
- 27 Pouť na Říp
- 35 Diakonie: Jdi a konej také tak

Evangelický kostel v Dvakačovicích

opraven v roce 2013 s příspěvím Evropské unie a Pardubického kraje

foto: Robert Průcha

ÚVODNÍK

- 3** Dobrý hospodář se pozná podle střechy nad hlavou – *D. Ženatá*

AKTUÁLNĚ

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *M. Erdinger*
8 Od synodního výboru k synodní radě ČCE – *A. Šmilauerová*
11 Rozhovor s výtvarnicí B. Veselou – *J. Plíšková*
14 Sakrální prostor a jeho proměny – *Kaleb*
17 Dvě zbrusu nové školy se stávají realitou – *H. Wernischová*
19 Otázka na tělo

NÁSTĚNKA

MOJE CÍRKEV

- 27** Pouť na Říp – *P. Hladík*
28 Putování za J. A. Komenským – *P. Brodský*
30 Osudové osmičky – *studenti EA*
31 „Lutherova mše“ v Erfurtu – *B. Vík*
32 Tolerančně centrální dispozice u zeleného Krista – *J. Kirschner*
33 K. Jindrová zažila celou historii – *E. Erdingerová*

DIAKONIE

- 35** Jdi a konej také tak – *A. Šůra*

SLOVO

- 37** Summa Magorova života – *A. Rozbořilová*
38 Fischlovy žalmy zprava doleva – *O. Kolář*
39 Smlouva se smrtí bude zrušena – *EMAN*
40 Jan Jeník, český kazatel v Berlíně – *D. Ženatá*
41 Mít, či nemít? To je, oč tu běží – *Š. Brodský*

ÚVODNÍK

Dobrý hospodář se pozná podle střechy nad hlavou

Kdo má svůj dům nebo aspoň chatu nebo boudu na zahrádce, ví, že péče o nemovitost je nekončící příběh. Vítr může poškodit střechu a zatékání je pak to nejhorší, okapy ucpává padající listí, přívalová voda může hrknout do sklepa... A což teprve péče o sborový dům nebo kostel! Faráři přicházejí a odcházejí, ale nemovitost je ve vlastnictví sboru a starost o dědictví otců leží na těch, kteří tam patří. Péče o kostel, modlitebnu, faru či sborový dům je tak častým tématem při schůzi staršovstva.

Jsou sbory, často uprázdněné, které zvládají pouze základní údržbu. Ale jsou i takové, které budují nové nebo rekonstruují stávající prostory, a vytvářejí tak krásná díla. Pomocí jim jsou výtvarníci a architekti, kteří přistupují citlivě k sakrálnímu prostoru a tvoří zajímavé věci. Mnohé sbory spolupracují s obcemi, kraji, evropskými institucemi a památkáři. Jeronýmova jednota směřuje v rámci církve svou podporu tam, kde by náklady na jeden sbor byly neúnosné. A na celocírkevní úrovni pracuje také fundraiser, který je schopen poradit a s žádostmi o příspěvky na opravy budov pomoci. Jistě: církev je tam, kde se dva neb tři sejdou ve jménu Páně. Ale občas je potřeba přemýšlet i o střeše nad hlavou. V tomto čísle se dočtete o tom, jak přišli ke svému „domu Páně“ ve Štramberku a jak se proměňoval, i o tom, jak pojímá rekonstrukce sborových prostor výtvarnice Barbora Veselá.

V historické části rubriky Téma, věnované stým narozeninám církve, se dozvíte, kdy a jak se usídlila v Husově domě synodní rada.

Příště nás čeká letní dvojčíslo. Přeji všem čtenářům klidný start do léta a inspirativní čtení.

Daniela Ženatá

Kolokvium řešilo sporné otázky církevních dějin

Komise pro české církevní dějiny 17. století, vzniklá při Ekumenické radě církví, seznámila veřejnost s prvními výstupy své práce. Na 22. května pozvala posluchače do Husova domu k sérii přednášek s tématem Náboženský exil v českých zemích v raném novověku.

Exil je ústředním tématem chystaného ekumenického dialogu. Nově vzniklá komise si klade za cíl najít cestu k pochopení sporného období

našich dějin, které je pro mnohé lidi v naší společnosti traumatizující. Chce se z rozhodnutí České biskupské konference (ČBK) a Ekumenické rady církví (ERC) snažit hledat porozumění. Jde o úsilí odstranit předsudky a pravdivě se dotknout klíčových událostí.

Hlavní referáty pojednaly o řeholnicích jako exulantech husitské doby, hovořilo se o jezuitách za stavovského povstání nebo o osobnosti konvertity Jiřího Holíka. Odpolední referáty navázaly tématy o utrakvistických i katolických exulantech, Jednotě bratrské nebo exilu pobělohorském.

Důkladné ekumenické prozkoumání období církevních reforem a nábožensko-politických střetů v raném novověku u nás bude probíhat do roku 2021. Badatelé se přitom zaměří na problematická místa českých dějin, jako jsou stavovské povstání, bitva na Bílé hoře a rekatolizace.

Zvony na Loretě zněly za čínské křesťany

V neděli 13. května se před Loretou uskutečnilo ekumenické setkání na podporu čínských křesťanů, kterým v Česku nebyl udělen azyl. Zvonohra a modlitba zněly za sedmdesát bratří a sester, jimž hrozí deportace a perzekuce.

Shromáždění začalo symbolickými sedmdesáti údery loretánských zvonů a tóny nejrozšířenější křesťanské písně Amazing Grace, kterou účastníci setkání doprovodili zpěvem. Následovala slova 70. žalmu v českém i čínském jazyce.

Organizátoři promluvili mimo jiné o aktuální situaci. Neúspěšní žadatelé o azyl na prvotní verdikt ministerstva reagovali žalobami, věci se tedy

budou zabývat soudy. Na jejich podporu vznikla petice. Její iniciátoři ze sboru ČCE v Libčicích nad Vltavou připravili podepsané petiční archy k předání předsedům obou komor Parlamentu ČR. Celkový počet podpisů se zastavil na čísle 14 894, čímž s velkou rezervou překonal hranici 10 000 podpisů, při které musí být petice vyřízena ve veřejném projednávání.

Podporu čínským křesťanům, kteří nedostali v České republice azyl, vyjádřila synodní rada Českobratrské církve evangelické, Ekumenická rada církví v ČR, Česká biskupská konference nebo Ústřední rada Církve československé husitské.

Ubytování a dobrovolnictví na oslavách stého výročí církve

Organizátoři stého výročí vzniku Českobratrské církve evangelické srdečně zvou na zářijové oslavy do Pardubic. O víkendy od 28. do 30. září proběhne na různých místech Pardubic

řada setkání, koncertů, výstav a dalších událostí, při kterých se sjedou členové a sympatizanti církve z celé republiky i zahraničí.

S předstihem se lze obrátit na organizační tým a včas si zajistit ubytování. Můžete tak učinit na hlavním webu oslav: www.100letcce.cz, kde přes jednoduchý formulář požádáte o ubytování, a nocleh si tak včas rezervujete.

Kvůli své velikosti se setkání neobejde bez pomoci dobrovolníků. Můžete-li k úspěchu oslav přispět tím, že na místě pomůžete např. informovat příchozí, pomáhat se zajištěním míst, s ubytováním, stravováním apod., bude to velmi vítáno. Zájemci o dobrovolnictví naleznou další informace a registrační formulář opět na uvedeném webu.

Podpis memoranda s Letištěm Praha

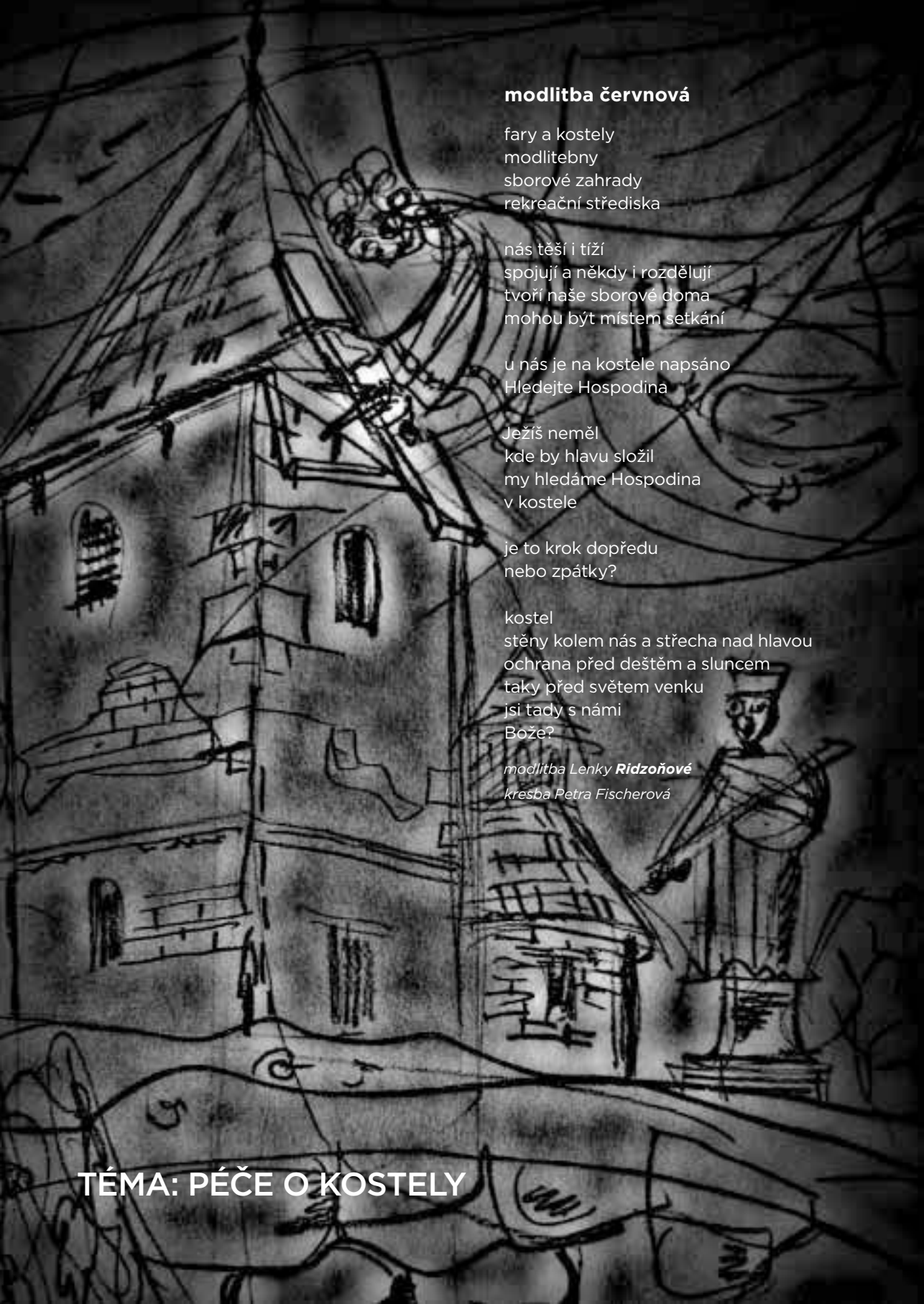
Pražské letiště navázalo spolupráci s Ekumenickou radou církví v oblasti duchovní podpory. Během mimořádných událostí bude možné poskytovat útěchu cestujícím, příbuzným či zaměstnancům letiště. Z hlediska možných situací se jedná o živelní katastrofy, nehody, terorismus a podobně.

Pastorační a duchovenská služba kaplana bude v případě krizových a mimořádných situací k dispozici osobám všech vyznání. Memorandum podepsali Václav Řehoř, předseda představenstva Mezinárodního letiště Václava Havla Praha, Daniel Ženatý, předseda Ekumenické rady církví, a Petr Jan Vinš, její generální sekretář.

„Duchovní podpora doplní službu psychologa, kterou již máme pro případy mimořádných událostí na Letišti Praha zajištěnu. Ačkoliv k situacím tohoto charakteru dochází obecně v letecké dopravě zcela výjimečně, musíme být i na ně dobře připraveni. Podobná spolupráce nám navíc zajistí, že bude o naše cestující i zaměstnance skutečně postaráno ve všech ohledech,“ řekl Václav Řehoř.

aktuality připravil Jiří Hofman

modlitba červnová

fary a kostely
modlitebny
sborové zahrady
rekreační střediska

nás těší i tíží
spojují a někdy i rozdělují
tvoří naše sborové doma
mohou být místem setkání

u nás je na kostele napsáno
Hledejte Hospodina

Ježíš neměl
kde by hlavu složil
my hledáme Hospodina
v kostele

je to krok dopředu
nebo zpátky?

kostel
stěny kolem nás a střecha nad hlavou
ochrana před deštěm a sluncem
taky před světem venku
jsi tady s námi
Bože?

modlitba Lenky Ridzoňové

kresba Petra Fischerová

TÉMA: PÉČE O KOSTELY

Dejme se do stavby

„Nuže, dejme se do stavby!“ I vzchopili se k dobrému dílu.
(Neh 2,18 b)

Jeden neuskutečněný dialog Nehemjáše s evangelickým farářem. Variace na první kapitoly knihy Nehemjáš.

„Tak mi řekni, milý Nehemjáši, co mám dělat. Do kostela teče, okna netěsní, některá jsou rozbitá, dveře vržou a nedovírají, sborová kuchyň padá na hlavu a v modlitebně se na podlahu nedá ani dívat, natož po ní chodit. A peníze nejsou. Ne, nejsem žádný zbabělec, dělám, co můžu. Ale teď mi nějak docházejí síly. Myslím na ty vzácné předky z potoleranční doby, kteří nejeden toleranční kostel vystavěli ze svých vlastních prostředků, a stavby netrvaly ani rok. Však náš kostel v Mělníku i kostel ve Vysoké jsou dokladem takové víry a statečnosti a především lásky k Bohu. Co mám dělat?“

„Modli se. Děkuj Hospodinu, že je zde trvale zvěstováno evangelium. Děkuj Hospodinu, že tě sem, mezi ty věrné, kterým to vše není jedno, poslal. A vyznávej vinu. Tu svou i těch předků, kteří takový stav dopustili. I těch, kteří sbor a církev opustili. Neboj se prosit úpěnlivě za odpuštění. Patříš k nim, jsi součástí životního příběhu Božího lidu. Lidé, bratři a sestry, si budovali své domy a své předzahrádky, zvelebovali si své příbytky, ale Hospodinův dům jim na srdci neležel. A jak víš, Hospodin není ani pokrývač ani natěrač ani zedník ani podlahář. Hospodin je Bůh, který vyvádí člověka z otroctví a vede ho do svobody, Hospodin JE a vede s tebou neustále rozhovor. Počítá s tebou. Že ti docházejí síly? Čti Bibli. Čti žalmy. Proroky. Tohle znáš? ‚On dává zemdlenému sílu a dostatek odvahy bezmocnému. Ti, kdo skládají naději v Hospodinu, nabývají nové síly.‘ To ti vzkazuje prorok Izajáš. Slyšíš ta slova? Síla a odvaha. Pros za to. Nejen pro sebe. Pro celý sbor. Modli se. Tím začni. Budeš blízko Bohu. Spolehni se na něj, měj naději. Doufej v něho.“

„No jo, Nehemjáši, tobě se to řekne. S tebou byl Pán Bůh, tebe si pro ten úkol vyvolil a k těm velikým úkolům ti dal vyrůst, vyzrát. Dal ti pár věrných přátel, kteří tě provázeli. Měl jsi zkušenosti z práce na královském dvoře, dostal jsi pověření krále...“

„Tak dost, faráři. Takto pro Boží dílo nikoho nenadchneš, nikoho neoslovíš. Copak s tebou Pán Bůh není? Copak ti nedal i k takovým úkolům vyzrát? Copak ti neustále neposílá ty, kteří tě podpoří, kteří ti pomohou? Copak neděláte sbírky, nedostáváte půjčky, dary, nepomáháte si navzájem? Bůh začal s Nehemjášem na troskách budovat jeruzalémské hradby a nebyly to skvělé manažerské schopnosti Nehemjáše ani jeho podnikatelské umění, co vedlo k úspěchu. Byly to modlitby, víra, že je Bůh slyší. A jistota, že jeho i ty mnohé další Boží dělníky si Bůh povolal.“

„Tak dobře. Modlíme se, vyznáváme své viny, sytíme se a napájíme chlebem a vínem z Kristova stolu, jsme spolu ve společenství sboru. Ale co ti, kteří nám nepřejí? Co naši nepřátelé? Kterí nás třeba podezírají? Nechtějí nám rozumět. S tím se přece těžko člověk vyrovnává.“

„Tak znova. Čti Bibli. Třeba žalm 37, ten znáš? ‚Nevzrušuj se kvůli zlovolníkům... Doufej v Hospodina, konej dobro, v zemi přebývej a zachovávej mu věrnost... Svou cestu svěř Hospodinu.‘ A myslí na to, že když jsme obnovovali jeruzalémské hradby, měli jsme v jedné ruce pracovní nástroje a ve druhé ruce palice a klacky, abychom mohli odhánět nepřátele. A Bůh byl s námi. Milý faráři, odvaž se té naděje v Bohu živém. Veď k ní své svěření. Je to naděje, která tě bude motivovat k činu. Dodá ti odvalu. A protože svou živou vírou a nadějí budeš oslovovat jiné, bude tvých přátel, stavitelů přibývat. A bude radost a bude veselí“.

„Děkuji ti, milý Nehemjáši. Musím si tu knihu o tvém budování a vlastně o tvé životní cestě znovu přečíst. Ale již teď vím, že naše cesta na opravách Božího stánku bude úspěšná. Přece nedovolíme, aby ti teklo do bytu. Už se slyším spolu se žalmistou

radostně a s úsměvem vyznávat: ‚Čím se odplatím Hospodinu za všechna dobrodiní jeho mě učiněná? Kalich mnohého spasení vezmu a jméno Hospodino vyzývati budu.‘ Díky Pane.“

Miroslav Erdinger, farář v Mělníku

100 LET ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ

Od synodního výboru k synodní radě ČCE

Vznik Ústřední církevní kanceláře

Na třetím zasedání ustavujícího generálního sněmu (18. prosince 1918) byl v evangelické modlitebně na Královských Vinohradech odhlásován synodní výbor, který měl pro nově vzniklou církev prozatímně nahradit funkci Vrchní církevní rady ve Vídni. Sestával z devíti členů, a to čtyř farářů a pěti laiků, kteří byli zvoleni ještě téhož dne v tomto složení:

- Ferdinand Císař (superintendent Moravské superintendence h. v. a farář v Kloboukách)
- Ferdinand Hrejsa (superintendent Východní superintendence a. v. a farář u Salvátora)
- Kamil Nagy (farář ve Vanovicích)
- Josef Souček (senior Pražského seniorátu h. v. a farář u Klimenta v Praze)
- PhDr. Antonín Boháč z Prahy
- Ferdinand Kavka (kurátor Pražského seniorátu h. v.)
- JUDr. Josef Král z Prahy
- Ph. Mg. Heřman Rüdiger (lékárník z Prahy)
- Antonín Zahálka (notář z Roudnice n. Labem)

Ke své první schůzi se synodní výbor sešel 14. ledna roku 1919 v Husově domě o třetí hodině odpolední. Tehdy také došlo k volbě užšího představenstva. Předsedou se stal J. Souček, náměstkem F. Hrejsa a jednatelem A. Boháč, zbylými dvěma členy F. Kavka s J. Králem, který mimo jiné zastával i roli právního poradce. Těchto pět členů mělo ve své kompetenci běžnou

agendu, aniž by bylo třeba přítomnosti či souhlasu celého devítičlenného výboru.

Správní záležitosti nové církve

Jedním z nejzávažnějších úkolů synodního výboru se stalo pro první měsíce jeho existence vyřízení zdárného uzákonění církve ze strany ČSR, odluka od vídeňské vrchní církevní rady a zřízení bohoslovecké fakulty. Současně museli v nově spojeném církevním společenství upravit obor působnosti úřadům, existujícím na našem území, s jistými úpravami od dob tolerančního patentu, jako byly superintendence se svými výbory a konventy (např. volba farářů, vikářů, dovolená kazatelů nad 14 dní, koupě a prodej církevních nemovitostí, potvrzení nových sborů nebo matriční záležitosti) a pak totéž na seniorátní úrovni. Stranou nezůstal ani generální synod, pod nějž spadaly např. celocírkevní účty nebo disciplinární záležitosti superintendentů. Současně musel podporovat práci tematizovaných odborů, jejichž hlavní náplní byla např. cesta k novému církevnímu zřízení.

Jak se bude jmenovat?

Kromě toho synodní výbor řešil nenadálý problém, a to se jménem církve. Od generálního sněmu v prosinci 1918 byl užíván název Evangelická církev bratrská. Ovšem na jaře roku 1919 se zjistilo, že stejné pojmenování užívá i církev

Ochranovská. Tudíž bylo v zasedání synodního výboru nadneseno, zda se má o shodě pomlčet, či o ní informovat vládu ČSR. Na radu JUDr. Krále bylo doporučeno zjistit přesné jméno, pod kterým je Ochranovská církev zapsána, a vládu informovat, jen pokud by byly názvy opravdu shodné. Protože název opravdu totožný byl, rozhodli členové generálního prosincového sněmu (1918) pomocí hlasovacích lístků o dnešním názvu Českobratrská církev evangelická, který předem navrhl synodní výbor.

Bohumil Valeš

Církevní zřízení

Ve výše uvedeném devítičlenném složení (s výjimkou zesnulého H. Rüdiger, za kterého nastoupil náhradník B. Mareček z Jičína) pracoval synodní výbor až do zasedání I. synodu v únoru roku 1921, na kterém bylo projednáno nové církevní zřízení. V jeho znění (státem schválené v roce 1922) byl stanoven za nejvyšší správní jednotku církve povšechný sbor, jehož správu vykonává synod, synodní výbor a senior. Synodní výbor sestával z těchto šesti členů: senior, jeho náměstek, kurátor a dalších tři členové (dva z nich byli laici) s volebním obdobím na šest let (s možností druhé volby do dalšího období). V závěru konání I. synodu byli za členy zvoleni J. Souček (senior), F. Hrejsa (náměstek seniora), F. Kavka (kurátor), F. Císař, A. Boháč a J. Král, tedy lidé, se kterými jsme se setkali již v roce 1918 při volbě prozatímního synodního výboru.

O několik let později, na V. synodu v listopadu 1929, se staly některé změny v názvosloví, které se dotkly i synodního výboru – dosavadní titul seniora a kurátora byl upraven na synodního seniora a synodního kurátora. Synodní výbor se měl v budoucnu nazývat synodní radou. Do praxe byly tituly, v jejichž podobě je známe i dnes, uvedeny 9. října 1931, kdy vyšlo nové církevní zřízení ČCE ve Sbírce zákonů a nařízení státu československého. Že bylo užívání nových titulů vázáno na oficiální vydání Sbírky, nám mohou doložit např. i zápisy ze zasedání synodního výboru, kde k datu 5. října 1931 je zmiňována ještě schůze synodního výboru, další z 19. října již uvádí synodní radu.

Synodní výbor položil na svém prvním zasedání také základy k dnešní Ústřední církevní kanceláři (na jejíž fungování bylo, jako na vrchní církevní orgán, od roku 1919 pamatováno příspěvkem ze státního rozpočtu), ačkoli nebylo v danou dobu nikomu zcela jasné, v jakých prostorách bude trvale sídlit. Především z důvodu poměrně velké úřední agendy bylo nutné zřídit místo tajemníka (později vedoucí tajemník), kterým se na více než 50 let stal Bohumil Valeš, a kancelářské síly. Vznikl i první přibližný rozpočet, s kterým je nutné počítat za roční nájemné kanceláře pro synodní výbor (včetně osvětlení, otopu i úklidu 2310 K) a byl sestaven seznam nutného vybavení, kde jednu z nejvyšších finančních položek představoval psací stroj v hodnotě 3000 K. V dalších týdnech pak za sídlo úřadu prozatímně sloužila klimentská fara.

Úřadovna synodní rady

Dne 19. března byl vznesen na zasedání výboru návrh požádat Spolek Husova domu, zda je možné úřadovat v jedné z místností tehdy ještě nepřestavěné přední budovy Husova domu. Ještě téhož měsíce přišla odpověď, že lze pronajmout jednu místnost za 750 K ročně. Ze zápisů z dalších schůzí se dozvídáme, kterak postupovalo zařizování pronajaté úřadovny základním mobiliářem, jako jsou stoly se židlemi, psací náčiní, elektrická stolní lampa, tabulka na dveře, umyvadlo či stojan na deštníky. ►

Pronajatá místnost byla však při své ploše 18 m² nedostačující, zejména pokud sloužila jak pro zasedání výboru, tak i pro personál kanceláře se spisovnou. Proto např. již v září roku 1920 byla podána žádost na Ministerstvo veřejných

aby pro církevní kancelář bylo počítáno s celým třetím patrem. Dle dalších zápisů ze zasedání výboru víme, že se rozhodlo o finančním příspěvku k dostavbě domu a také začala probíhat jednání se Spolkem Husova domu o možnosti převzít celý

Synodní výbor 1921 – zleva: A. Boháč, F. Hrejsa, F. Prudký, J. Souček, F. Král, F. Kavka

prací, zda není možné najít vhodné prostory, ve kterých by mohl synodní výbor ukládat duplikáty matričních knih, které před vznikem ČSR uchovávala Vrchní církevní rada ve Vídni. O rok později, v září 1921, se žádost opakovala se zájmem o tři až čtyři místnosti v budově bývalého Státního obilního ústavu na Václavském náměstí v Praze, kde by mohla kancelář úřadovat i uchovávat písemnosti. Krátce na to se však na svém zasedání synodní výbor usnesl požádat o hlavní sál Husova domu.

Kanceláře v Husově domě

To že se nakonec synodní výbor a k němu přináležící kanceláře usídlily v Jungmannově ulici, souvisí s rozhodnutím Spolku Husova domu nechat k budově přistavět další patra. Na den 4. prosince 1922 byla svolána schůzka všech korporací, které měly o nové místnosti zájem. Na ní měl za synodní výbor Dr. A. Boháč tlumočit požadavek,

dům pod správu církve, resp. synodního výboru. O převzetí domu církví bylo rozhodnuto 28. dubna 1923, kdy synodní výbor přislíbil budovu odkoupit. Tato finanční částka by byla využita Spolkem, který by i nadále vykonával správu budovy, k zaplacení přístavby. Odkoupení bylo schváleno synodem v červnu 1923.

Po dostavbě (1924) kancelář synodního výboru užívala ke své práci třetí patro domu.

Poslední změna v umístění kanceláří úřadu se odehrála v roce 1937, kdy byla v areálu Husova domu otevřena nádvorní novostavba. Tehdy našla kancelář synodní rady své místo v dnešním druhém patře, kde byla situována i zasedací místnost. Ve stejných prostorách najdeme kancelář synodní rady dodnes, jen s tím rozdílem, že kromě druhého patra úřaduje i ve třetím a čtvrtém patře domu.

Adéla Šmilauerová, vedoucí Ústředního
církevního archivu

Pro štětce bez legítky

Odjakživa mě láká prostor

Barbora Veselá je v naší církvi od seniorátu Západočeského až po Moravskoslezský jako výtvarník opravdu dost známa, v našich sborech si po výtvarné stránce poradila už s leccíms. Vystudovala SOŠV – Střední odbornou školu výtvarnou Václava Hollara. S manželem Jiřím, architektem, kterého také leckdo dobře znal, například jako tvůrce našeho herlíkovického kostela, mají dvě dcery a dva syny. Jiří v roce 2006 zemřel. A Barbora od roku 07 žije v Přistoupimi u Českého Brodu.

Jaký obor jsi na té střední škole dělala?

Studium se tam podle oborů nedělilo, dělalo se všechno. Prošli jsme všemi obory, ne sice do hloubky, ale všechno jsme vyzkoušeli. Malovali jsme, kreslili, modelovali, byla tam typografie, grafické techniky, sádrování, knihařství – řezání, lepení papíru – zrovna to mě myslím taky poznamenalo, s papírem dodnes dělám, mám to ráda. Byla to chmurná sedmdesátá léta, to jsem tenkrát dobře vnímala, ale v té škole jsem byla moc ráda.

Chtěla jsi ve studiu pokračovat?

Chtěla jsem jít na Akademii, na sochařství, tvary, prostor, to mě láká odjakživa. Vlastně ty interiéry, kterým se dnes hlavně věnuji, to je taky řešení prostoru, a ráda dělám reliéfy, je to pořád totéž. Prostor. Ale dostat se na Akademii tenkrát snadné nebylo, a ani dnes není. To štěstí jsme neměla a pak přišly děti, tak z toho sešlo.

Odkud vlastně pocházíš? K evangeličkům patříš odmala?

Já jsem se narodila už v Praze, ale rodiče jsou oba odjinud. Bydleli jsme v Karlíně, chodili jsme ke

Klimentu, jenomže tam nebyla nedělní škola, tak jsme se přemístili k Salvátoru. Táta byl katolík, máma evangelička po svém tatínkovi. Tátovi ale na katolicích taky leccos vadilo – hierarchie, poslušnost... Takže byl spíš rád, že to evangelictví převážilo, v rodině to kvůli tomu nikdy nijak neskřípalo. A já dnes chodím do sboru v Českém Brodě, od Přistoupimi je to asi dva kilometry.

Jaké je žít na vesnici?

V Přistoupimi se mi moc líbí, mě to východním směrem od Prahy vždycky táhlo. Na první pohled nudná placatá krajina, občas ale překvapí hluboké rokle, a na každém vršku hradiště, kostelíky s románskými prvky. Stará krajina, turisticky není atraktivní. Chalupáře to tam netáhne, vesnice celkem zůstávají ve svých hranicích. Nad mou zahradou je židovský hřbitov a synagoga, i když v ní sídlí místní úřad. I to hradiště tam máme.

Co jsi tedy dělala po škole?

Šla jsem do štukatérské dílny v Pražské stavební obnově. Nechodila jsme tam ráda, musela jsem vstávat a byl to strašně socialistický podnik. Ale práce mě bavila, naučila jsem se dělat sádrové formy a sádrové odlitky, později se mi to hodi- ►

lo. A pak jsem začala mít děti, čtyři dost těsně po sobě, byla jsem dlouho doma. Pracovat výdělečně jsem začala až po revoluci.

kostel ve Valašském Meziříčí

Co se pro tebe po 89. roce změnilo?

Všechno. Předtím jsem mohla jít tak akorát sedět někde v kanceláři, středoškoláky nebrali do Svazu výtvarných umělců, a bez toho členství bych samostatně pracovat nemohla. Ani barvy, štětce, lepší papír jsem si nemohla koupit. Bez legitimace toho svazu nešlo prostě nic. Řešila jsem to tak, že jsem si brala Jirkovu legitimaci, ten ji jako akademický architekt, „umprumák“, měl, ale strašně jsem se bála, aby mě neprokoukli. I když ti prodavači byli asi normální...

Vzpomínáš, cos po té revoluci dělala jako první?

Vlastně ještě za komunistů jsem spolu s Jirkou pracovala v Herlíkovicích. Tam jsem zúročila to svoje štukatérství, když jsem dělala bočnice ke kostelním lavicím. A úplně těsně před revolucí jsem po té výtvarné stránce pomáhala Jirkovi v kostele ve Valašském Meziříčí. Slavnostní otevření bylo 28. října 1989, v Praze byla ten den demonstrace.

Je něco v tom výčtu, co máš speciálně v paměti, co tě zasáhlo víc než jiné věci?

Ani ne tolik nějaká konkrétní věc, těší mě hlavně, že se setkávám s lidmi. To k té práci v evangelických sborech patří zcela přirozeně. Když musím na faře setrvat víc dnů, s farářskou rodinou nebo s někým ze sboru se víc poznáme; to bývá moc hezké. Třeba ráda vzpomínám na Chodov u Karlových Varů. Bydlela jsem u staré paní, ona byla navrátilce z Polska, Slezáčka, jak tam těmhle lidem říkají. Každý večer mi vyprávěla; když je hnali pryč, byly jí čtyři roky. Hodně si toho pamatovala a uměla vyprávět. Před každým jídlem se modlila, ale opravdu ze srdce, moc se bála o náš současný svět.

Co jsi v Chodově dělala?

Je tam luterský kostel, býval hezký, secesní, ale hodně zašlý. Pustá a prostorná apsida. Udělala jsem v ní široký, plošný kříž od podlahy až ke stropu. Ve vrstvách jdou postavy, jedni odcházejí, mizí, a odjinud zase přicházejí další. Snad to k tomu místu patří. Chodov je dost zoufalé město, fabrika, paneláky, evangeliků málo...

reliéf v Chodově u Karlových Varů

A něco dalšího, co bys ráda zmínila?

Hospic ve Valašském Meziříčí. Zrovna jsem se odtamtud vrátila. Mají tam takové otevřené místnosti pro setkávání, pro rozhovory, pro pacienty i pro návštěvy. Vymýšlela jsme tam zákoutí, aby ti, co se tam sejdou, se necítili být tak na ráně. Tak jsem tam na zeď namalovala spoustu obrázků, které mají připomínat různé

okamžiky ze života. Vzpomínky. Musím říct, že v hospici je úžasná atmosféra. Personál se usmívá na pacienty i na návštěvy, občas si někdo zanotuje...

Děláš taky něco, co s naší církví nesouvisí?

Zrovna teď nedávno. V Přistoupimi je hned vedle té synagogy řada starých baráček. Říkala jsem si, že tam určitě dnes nejsou už ti původní obyvatelé. O nich tam nikdo nic neví, nikdo o nich nemluví, a mně to vadilo. Kde jsou? Co se s nimi stalo? Proč tam není nějaká cedule, nějaká pamětní deska? Já bych to uměla vyrobit, ale kdo to zaplatí, kdo to celé zorganizuje? Na radnici nebyli proti, ale pomoci prý nemůžou. Ale pak se stala taková hezká náhoda – do Přistoupimi se nastěhovala mladá evangelička Alžběta, a tak jsme s ní a ještě s jednou místní kamarádkou, tři „naplaveniny“, založily spolek; spolek totiž může sehnat peníze. V místním kostele jsme uspořádaly i benefiční koncert a povedlo se to. Odhalení té desky byla dokonce malá slavnost.

Jak ses ale dopátrala, kdo tam bydlel?

Hodně jsem zjistila v muzeu v Kolíně. Existuje seznam těch, kdo odešli do Terezína, je velmi přesně zdokumentováno, kdy, kdo a kterým transportem jel. Na té desce je 15 jmen, jsou to ti, kteří se nevrátili. Napsala jsme na tu desku i jejich věk v době, kdy odcházeli. Připadalo mi úžasně, jak se díky tomu jednomu číslu, tomu věku, z těch jmen pro mě stávali konkrétní lidé. Říkala jsem si – tak tohle byla asi maminka, tohle dcera, tohle snad tchyně... Myslela jsem na to, když jsem modelovala ta písmena, ta jejich jména. Dotýkala jsem se jich. Bylo to skoro něco mystického; krásná práce. A v Přistoupimi žije paní, jejíž maminka odešla do Terezína s rodiči, když jí bylo 22 měsíců. Ti se dokonce všichni vrátili.

Tys před pár lety putovala do Kostnice. Kdy to bylo?

Před třemi lety, v létě v roce 15, když bylo to velké Husovo výročí. Šli jsme tam pěšky z hradu Krakovec, cesta trvala asi čtyři týdny, pořádal to takový nadšenec a dobrodruh od nás z českobrodského kostela. Jel s námi žebříňák s koněm, takže jsme

nic nenesli. S tím žebříňákem jel úžasný kočí, se vším si poradil a navíc měl výborného koně, byla to pětadvacetiletá kobyłka a kočího nádherně poslouchala, byli dokonale sehraní.

Co teď? Máš nějakou práci rozdělanou?

Pomáhám se sborovými prostory ve sboru v Prostějově. A něco se chystá v Olomouci.

Hospic Citadela

Co znamená „dělat sborové prostory“?

Co si mám pod tím představit?

To přece my evangelici známe. Místnosti hodně zašlé, zakramažené různými skříňkami, poličkami, odloženými věcmi. A já dostanu za úkol vymyslet, co s tím, aby to sloužilo. Jde o to, aby to tam bylo hezké, a přitom smysluplné, sloužilo to účelu. Kout pro mládež, pro děti, pro staříky – aby se tam cítili dobře. S tím souvisí barevnost, nábytek, jde i o osvětlení... Samozřejmě se nemusí dělat všechno, vyberou si jen něco nebo nemají třeba zrovna dost peněz, tak se domluvíme, co je akutní, a co se odloží.

Nejsi tedy jako dnešní architekti, kterým se k jejich návrhu nedá nic namítnat – je to jejich „dílo“ – buď všechno, nebo nic.

To určitě ne. Já nejsem architekt, to všude říkám, a jako ke svému dílu k tomu nepřistupuju. Připadám si spíš jako paní z domácnosti, která má určitou představu, která ví, jak domácnost ►

funguje; a když jsem k tomu evangelík, tak taky vím, jak funguje sbor. A navíc nedělám žádné výstřelky, vlastně se nestává, že to, co navrhuju, by se těm lidem nějak hodně nelíbilo. Jsou to normální věci.

modlitebna ve Stříteži nad Bečvou

Opravili jste starý dům. To dnes není zrovna na vzestupu, staví se hlavně všechno nové. A řekla bych, že většinou bez vkusu. Proč je jasná většina toho nového u nás tak nehezká? Co si o tom myslíš?

Je mi líto těch starých, docela obyčejně půvabných stavení. Dům byl postaven rukama a teď, pokud

se rovnou nezboří, obalí se izolací, perlinkou, lepidlem, všechno je pak pěkně pravoúhlé, duch se ztratí. Stará zeď se neopraví, ale zboří, nahradí se nějakými prefabrikáty, kolem se dá zámková dlažba, vysadí se tam tůje... A všechno vyasfaltovat, aby se tam pohodlně dostalo auto. Je to smutné; vesnice ztrácejí svou paměť a jedinečnost.

Měly bychom skončit nějak veseleji. Práce se ti daří, děláš hezké a vkusné věci a je o tebe pořád zájem, v naší církvi máš věhlas. Existuje dost kostelů nebo modliteben, kde je tvůj rukopis. Určitě máš nadání. Máte v rodině nějaké výtvarné geny?

Má sestra Lucie vystudovala výtvarnou školu na Žižkově náměstí, takzvanou „Žižkárnu“, dělala hračky, je velice zručná. Maminka hezky kreslila a její dědeček taky. Máma nám teď, už ve stáří, začala ukazovat svoje dávné poklady a taky právě to, co má od toho dědečka. On ji měl moc rád a krásným až kaligrafickým písmem jí psal dopisy a k tomu maloval takové sladké, ale krásné obrázky. A já sama jsem kreslila pořád, úplně od malička. Mně bylo vždycky jasné, že tohle chci dělat; nic jiného. Že se to časem vyvinulo v práci pro evangelíky, tím jsem sama překvapena.

Jana Plíšková

PÉČE O BUDOVY

Sakrální prostor a jeho proměny

Stavební odraz sborového života ve Štamberku

Hodně jednoduchá definice praví, že „Kristova církev je tam, kde se káže slovo Boží a kde se lidé tomuto kázání podřizují“. Zatím ani slovo o tom, má-li společenství kristovců mít nějaké veřejné uznání a právní a existenční zajištění ať v prostředí židovském, nebo řeckořímském.

Kde se budeme scházet?

Biblický spis Skutky svatých apoštolů a podobně i jednotlivé epištoly Pavlovy popisují pohyb mladého duchovního hnutí – jak vznikalo a jak mohutnělo, aniž se zatím jistilo pro případ konfliktů a nevole. Kázání se děla na místech ad hoc

sjednaných nebo příznivci nabídnutých. Ten stav se ovšem měl změnit a společenství Kristovo se začalo zajímat o zákonné uznání a právní zajištění, později také o místo spolčování. Proces toho druhu se dá sledovat jak v euroasijském prostředí, tak i v českých končinách a časech ne příliš dávných.

Prohraná bitva na Bílé hoře roku 1620 odstarovala neskrývanou panovnickou tendenci vymazat z mapy i z lidské paměti pozice, reformací dobyté. Vyznavačům „víry Beránkovy“ dáno na vědomí, že mají jen dvě možnosti: podrobit se a přijmout víru bělohorských vítězů, nebo odejít do neznáma. Zdaleka ne všichni ale tento vladařský verdikt přijali; odvážlivci se skrývali, ve svých rodinách víru z generace na generaci předávali, reformační literaturu pilně četli i pašovali, tajně se scházeli; doufali.

Štramberk – původní fasáda

Sto let po Komenském ve Štramберку

V těsné blízkosti rodiště „praotce Obnovené jednoty bratrské“ Christiana Davida, v Ženklavě (něm. Senfleben), je městečko Štramberk, nazývané také „moravský Betlém“. Zde jsou stopy Jednoty doloženy kronikářským svědectvím o nouzovém křtu řady dětí u městské brány, provedeném několik let po porážce českých stavů bratrským knězem, odcházejícím do ciziny.

Tichý podzemní duchovní zápas pokračoval i u těch, kteří neodešli a zůstali. A jak desetiletí ubíhala, ve prospěch těchto tiše odvážných se leccos měnilo. Někdy koncem devatenáctého století se dva evangelíci domluvili (jeden z nich se jmenoval Adolf Jašek, dědeček pozdějšího kurátora) a jakoby nezávisle na sobě zakoupili dvě sousedící městské parcely. Teprve když byla koupě řádně zaknihována, oznámili, že na získaném pozemku bude postavena modlitebna lutersko-evangelického vyznání. Propuklo obecné zděšení a spolu s ním i snahy onen plán zhatit, ale provedený právní akt už nebylo možné zvrátit.

Následující kroky tohoto záměru však nebyly nijak snadné. V tomto horském podbeskydském kraji jste se nemohli setkat s bohatými sedláky ani se slušně vydělávajícími dělníky (budoucí kopřivnická automobilka byla sotva v plenkách). Čiperná skupina evangelických aktivistů se obracela na mnohem zámožnější souvěrce německé – v Opavě, v Novém Jičíně, v Brně a ve Znojmě a kde se jen dalo. (Doklady o tom bylo možné najít v pečlivě vedeném „Deníku účelových sbírek“ z té doby). V krátkém čase se podařilo sehnat částku, potřebnou k zahájení stavby. Zbytek se umořoval po další dlouhá léta.

Modlitebna počátkem dvacátého století

Památného roku 1904 byl objekt slavnostně odevzdán svému účelu. Podle jednoho místního dobového úsudku: „Žaden kostel to není, lutři majú edem taku chudučku modlitěbnu.“ Organizačně byli štrambersští evangelíci považováni za kazatelskou stanici Hodslavic a odtud také duchovensky obstarávání. V průběhu prvních padesáti let tam krátkodobě působili kazatelé Karel Rosenzweig, Slovák Bohumil Kadlčík a Jan Amos Dvořáček.

Přízemí jednopatrové budovy (s věžičkou a luterským křížem) o čtyřech místnostech mělo sloužit jako kancelář a byt kazatele a bylo rozděleno přístupovou chodbou k vlastnímu prostoru modlitebny v prvním patře. Schodiště do bohoslužebného sálu se přistavělo k základnímu obdélníku ze zadní zahradní strany. A velmi primitivní ►

hygienické zařízení bylo k budově přilepeno na úrovni sklepů.

sborový dům ve Štramberku dnes

Budovatelské plány a realita

Aby objekt skutečně sloužil svému účelu, muselo se s ním něco stát. Tehdejší farář Ludvík Klobása nám k tomu vypráví:

Krátce po svém nástupu 1. 11. 1956 jsem do věci zaangażoval svého bratra Jaroslava, brněnského stavebního inženýra. Ten všechno poměřil a do dvou měsíců měl nakresleny plány přístavby. Jeho základní myšlenka byla: získat v přízemí místo pro toalety a koupelnu v bytě, k tomu pak zprava vedený ochoz a přístup ke schodišti ze zadní strany, jímž by odpadlo procházení územím farářova soukromí. Pod ochozem vzniklý prostor využil autor k zakreslení garáže. Plánovaná akce se samozřejmě promítala do finančních nákladů, jež byly poměrně přísně kontrolovány a schvalovány církevními sekretariáty. Aby záležitost pokročila, rozjel jsem se sám do Ostravy ke krajskému církevnímu tajemníkovi Machovi. Dělnický kádr mě přijal zhurta: „Vy ignorujete budovatelské plány našich měst i vesnic! Tam je především potřebí náš cement, naše vápno i úzkoprofilový sortiment našeho stavebnictví. Vy vidíte jen ty své kostely a modlitebny!“ Pak se ale najednou chytil jednoho detailu: „Tady máte zakreslenou garáž. Jakže? Vy máte auto?“ Odpověděl jsem patrně

hodně netakticky a nevhodně: „Pane krajský církevní tajemníku, už na něj ze svého platu 590 korun měsíčně šetřím.“ Ta poznámka pana krajského rozzuřila tak, že už neřekl ani slovo a ukázal na dveře. Nějaký týden jsme ve staršovstvu byli bezradní, ale pak se zastavil člen našeho sboru stavitel Miroslav Zelík. Prohlédl si bratrův nákres a jako muž znalý poměrů na novojičinském okrese přišel s radou: „Bratře vikáři, pojmem to tak, že na našem okresním stavebním odboru ohlásíme středně velkou údržbu padesát let staré budovy. Já vám to trochu překreslím. As s okresními orgány se už domluví a sám se ujmou stavebního dozoru. Do měsíce jsme měli na stole novou verzi přístavby.

*šedesátá léta minulého století; zcela vlevo farář
Ludvík Klobása*

Rukou přiložených k dílu bylo mnoho

Ježto se stavební podniky rozpakovaly převzít podle nich titěrnou a k tomu církevní zakázku, dali jsme se do díla sami. Zíral jsem, kolik řemesel ovládali naši bratři (na Kopřivnicku takřka rození automechanici), kteří si vlastní domečky stavěli většinou sami. Nezapomenutelný kurátor Jaromír Petráš organizoval postup prací, presbyter a ve funkci kurátora pokračovatel Adolf Jašek věnoval stavební kámen, další presbyter Josef Vašek jako zkušený stavebník mohl přispět nejednou věcnou a technickou připomínkou. Báječní tři sourozenci Hyklůvi od Libotína nechyběli při žádné ohlášence

brigádě. Jaksi sama od sebe se podala další idea: Vždyť vlastně střecha tohoto druhého přístavku může být pojata jako balkon (s přístupem z přízemí – jen tam prorazit dveře) s jedinečným výhledem na typické štramberské panorama s proslulou věží Trúbou a na střed města! Navrženo a realizováno. Zbývalo ještě dát celému objektu novou fasádu. I to se do památného příchodu pražského jara 1968 stihlo.

A ještě další změna

Duchovenský mladík (posléze v hodnosti faráře) si po dvanácti letech uvědomil, že je čas na změnu. (Ne, nebyla to pouť za lepším, spíše skok do neznáma a do velké celospolečenské nejistoty, neboť kdo měl být i jen matnou představou, jak se budou věci u nás po vstupu vojsk Varšavské smlouvy vyvíjet? Snad právě krátkodobé administrování

faráře Jana Zátorského z Nového Jičína poskytl šanci dalšímu tvůrčímu (teď už snad poslednímu) nápadu: Proč vlastně neumístit nejfrekventovanější části sborového domu do přízemí a byt kazatele nepřesunout do prvního patra? Vznikne tak docela slušná jednotka jedna plus čtyři, kde budou mít duchovenský správce a jeho rodina klid od sborového hemžení a naopak staří lidé se nebudou vláčet do modlitebny do schodů.

Farář Zátorský byl zkušený valašský stavebník, který ve Štamberku odevzdal mnoho hodin obyčejné zednické i manažerské práce. Jejím výsledkem je tedy nyní jiná podoba interiéru.

Navštívíte-li náš milý „moravský Betlém“, neopomeňte zazvonit na Zálučí číslo 473 a prohlédnout si konečný výsledek práce mnoha přemýšlivých lidí. Budete mile překvapeni.

Kaleb

STAROST O CÍRKEVNÍ ŠKOLY

Dvě zbrusu nové školy se stávají realitou

Jídelsna a tělocvična budou sloužit i žákům ze sousedství

Českobratrská církev evangelická je zřizovatel šesti škol, sedmá základní škola se připravuje k otevření v Brně. Pyšníme se konzervatoří v Olomouci, jsme hrdí na šikovné absolventy zdravotnické školy, středních i vyšších odborných škol se sociálním zaměřením a s radostí sledujeme děti z Bratrské školy, mezi ostatními zatím jediné základní. Naše školy jsou typické rodinnou atmosférou, tím, že se věnují problematičtým žákům, a zároveň bývají při inspekcích vyhodnocovány jako úspěšné. V moři škol českého školství je to možná pár kapek, přesto jsme za tento kamínek do mozaiky vzdělávání vděční. Dvě z našich škol usilují již několik let o možnost zvýšit kapacitu žáků a zajistit své působení do dalších let stavbami nových školních budov, které budou splňovat požadavky pro současnou podobu výuky.

Evangelická akademie Praha

Na základě usnesení minulého synodu, který záměr výstavby budovy pro Evangelickou akademii Praha schválil, potvrdila synodní rada zájem stát se kupujícím vhodného pozemku v Praze 12-Modřanech. Projektovou dokumentaci připravila projektová kancelář J. Nováka – dlouholetého člena rady školy a podporovatele EA Praha. V současné době probíhá sloučené územní a stavební řízení, jehož kladný výsledek očekáváme před letošními letními prázdninami.

Koordinátorka škol Evangelické akademie společně se zástupci vedení školy a studenty, včetně podporovatelů školy z řad občanů Prahy 12 a místního evangelického faráře Z. Šorma a s pomocí přátel z místní ekumeny, podstoupili nesnadné jednání na zastupitelstvu městské ►

nová Bratrská škola - koláž

části, aby přesvědčili zastupitele opozičních demokratických stran o kvalitě naší školy a jejím přínosu pro místní komunitu. Podařilo se zvrátit nepříznivé stanovisko současné menšinové koalice, která nakonec své negativní rozhodnutí revovala. Procesu získání stavebního povolení tak nestojí v cestě žádná uměle vytvořená překážka.

V současné době probíhá jednání mezi církví a současným vlastníkem pozemku o podmínkách převzetí vlastnických práv a o dalším postupu při výběru dodavatele stavby. Realistický harmonogram kolaudace nové školní budovy je konec roku 2019.

Bratrská škola

Synodní rada jednala také o projektu stavby školní budovy pro Bratřskou školu, a to na pozemku v blízkosti současného působiště školy v Praze 7-Holešovicích, kde škola doposud sídlí v nájmu. Pozemek ve vlastnictví městské části církev získala na 99 let do bezplatného užívání na základě smlouvy o právu stavby. Jako zpracovatel projektu byla vybrána doc. Ing. arch. Hana Seho, členka vršovického sboru, která již odevzdala první fázi projektové dokumentace, vycházející z původní tzv. hmotové studie, zpracované pro Prahu 7. Projekt umožňuje rozšíření školy o tolik žádaný druhý stupeň a také o tělocvičnu a jídelnu.

Proces vyjednávání smlouvy o právu stavby s městskou částí ukázal na vzácnou příležitost

shody mezi zájmy školy, jejího zřizovatele a vedení komunity Prahy 7. Smlouva o právu stavby a projektová dokumentace bude k dispozici členům synodu na jejich jednání v Litomyšli. Děti a učitelé z Bratřské školy plánují na Den dětí 1. června své představení v Klášterních zahradách v Litomyšli, aby se představili místním občanům i členům synodu, který bude zasedat v Litomyšli právě v těchto dnech.

Jak obě školy zaplatíme

Synodní rada schválila návrh financování staveb obou škol a předložila jej synodu. Vedle prostředků z prodeje budovy teologické fakulty návrh počítá též s příspěvky z programu Diakonických a rozvojových projektů, které mají spolu s přiměřeným nájemným sloužit k postupnému splacení částek, uvolněných k tomuto účelu z prostředků pocházejících z náhrad za nevydaný majetek ve správě personálního fondu. Počítá se též s významným zapojením fundraisingu. Plánujeme benefiční aktivity a počítáme zejména s účastí mnoha současných i budoucích podporovatelů velmi žádané Bratřské školy, nejen z řad aktivních rodičů.

Doufáme, že obě naše školy se ještě více, než je to doposud, stanou centrem komunitního života a dalších občanských aktivit, předávajících spoluobčanům dobré jméno Českobratřské církve evangelické.

Helena Wernischová

OTÁZKA NA TĚLO

Jak na vás působí váš kostel?

Keď som asi pred osmi rokmi prvýkrát do nášho kostola v Uhříněvsi vstúpil, na prvý pohľad ma upútala nástenná mozaika za stolom Pánovým zobrazujúca Golgotu. Zložená z rôznofarebných kamienkov väčšieho i menšieho tvaru je vo svojej prostote nesmierne silná a pôsobivá.

Zvonku zase kostol na mňa pôsobí pozitívne svojím prirodzeným zasadením do okolitého prostredia a otvorenosťou (žiadny plot). Avšak kostol, to v prvom rade nie je budova, ale spoločenstvo ľudí. A to uhříněveské si svoju rodinu a mňa svojou otvorenosťou, civilnosťou a vskutku kresťanskou láskou získalo okamžite.

Pavol Bargár, teolog a kurátor FS ČCE
Praha-Uhříněves

Náš kostel, to je dominantní věž, za kterou se budova kostela jakoby ztrácí, a proto mě vždy překvapí velikost chrámu, podtržená množstvím světla a výškou stropu. Osvětlení ve vrcholku věže působí, jakoby svítila lucernička do tmy, na město, tak jak to architekt plánoval. Jako kontrast k velikosti chrámu je zbytek prostoru stísněný, mnohé funkce dodány provizorně, na některé není místo. Když se ale vyskytnu u kostela mimo neděli, jeví se mi „zamřížované“ (což je dáno těmi hrubými železnými mřížemi na vstupních dveřích, ve všední dny zavřených). Jak stojí v parku, obklopen plotem, působí osamoceně a klidně.

Petr Ryšavý, marketingový expert,
Praha 6-Střešovice

Náš sbor má v Brně kostely dva. Betlémský kostel působí zvenku nenápadně, protože je skryt v zeleni a ve svahu Špilberka. Uvnitř je překvapivě útulný – díky dřevěnému stropu a jednotnému prostoru. Druhý kostel, který jsme po válce převzali od ně-

mecké evangelické církve, zná v Brně každý a vžil se pro něj název Červený kostel. Musím se přiznat, že já sám jsem jej dlouho neuměl přijmout za svůj. Byl na mne příliš veliký, vysoký, chladný; navíc cihlový. Ale postupně jsem jej přijal. Pomohlo mi mimo jiné setkání s původnímu uživateli tohoto kostela, s kterými jsme v něm slavili bohoslužbu smíření.

Jiří Gruber, evangelický farář, Brno

O kostelích v českolipské farnosti, kde si mohu říkat, že jsem doma, jsem psal v tomto i minulém čísle Českého bratra. Řada jazyků má stejné slovo pro společenství křesťanů i budovu, kde se církev shromažďuje. To ale neznamená, že se máme spokojit s nevkusem a říkat si, že je jedno, jak dům Páně vypadá. Proto do třetí oprýskané budovy, která našemu sboru v Novém Boru patří, respektive její část užíváme jen jako věčné břemeno, nechodím příliš rád a toho břemena bych se klidně rád zbavil. Naštěstí alespoň interiér je díky novoborskému skláři útulný.

Jan Kirschner, stavař a teolog, Nový Bor

Náš kostel na mě působí pokojně, smířlivě, zve k spočinutí. Čistý, prostý, opraven, schoulen pod mohutnou lípou, převyšující i věž. Oči přitahuje vnějším, otevřeným schodištěm na kruchtu kostela. Uvnitř mne pak překvapuje svou klenutou prostorostí; odhání mou stísněnost, úzkost a obavy. I po mnoha opravách stále ještě přiznává kořeny svého augsburského vyznání. Na zdi majestátně pokorné vyznání svědků víry napovídá, že tomuto prostoru a všemu světu kraluje Hospodin.

Hynek Tkadleček, evangelický farář, Dubenky

JPI, foto interiéru kostela v Chodově u Karlových
Varů Roman Bauer

SYNODNÍ RADA

Na zasedáních 2. 5. a 15. 5. projednala synodní rada sedmdesát titulů. Z nich vybíráme:

Vyznání a život církve

Synodní rada schválila předložený zrevidovaný seznam otázek pro uchazeče o službu výpomocného kazatele podle oborů stanovených Řádem pro kazatele. Otázky tímto vstupují v platnost.

Sbory a pracovníci

Synodní rada potvrzuje volbu Vojena Syrovátky za faráře ve Vilémově u Golčova Jeníkova na pracovní úvazek 50 %; Radovana Rosického za jáhna v Roudnici nad Labem na plný pracovní úvazek; Radka Hanáka za jáhna v Růžďce na plný pracovní úvazek; Marie Jüptner Medkové za farášku v Předhradí na pracovní úvazek 40 %; Michaela Erdingera za faráře v Třebouchovicích pod Orebem na plný pracovní úvazek; Ondřeje Rumla za faráře v Novém Městě na Moravě na plný pracovní úvazek; Marty Zemánkové za farášku v Libici nad Cidlinou na 60 % a ve Velenicích na 40 %.

Fakulta a bohoslovci, vikariát

Kandidát služby v církvi Michael Pfann předložil zprávy o činnosti ve sboru v roce 2017 a o pobytech v Německu. Synodní rada vzala zprávy na vědomí.

Správa církve

Synodní rada jmenovala Michala Šourka a Marcina Pilcha členy Poradního odboru evangelizačního a misijního.

Výchova a vzdělávání

Synodní rada uděluje faráři Jaromíru Strádalovi dlouhodobé studijní volno v termínu od 15. 4. do 15. 7. 2018; souhlasí se zpřístupněním archivního materiálu Adamu Csukásovi pro účely disertační práce, věnované tématu Právní řád Českobratrské církve evangelické – dějiny a současnost.

Hospodářské záležitosti

Synodní rada souhlasí s přijetím závazku převyšujícího částku dva miliony korun farního sboru v Hranicích na Moravě v souvislosti s plánovanou přístavbou objektu kostela.

Jeronýmova jednota

Synodní rada bere na vědomí vyjmutí části parcely v Chocni z ústřední evidence nezcizitelného majetku Farního sboru ČCE v Chocni.

Ekumena

Eva Rendl-Wypior, která zastupuje ČCE v kuratoriu kostela Smíření v Dachau, podala zprávu ze setkání kuratoria, jež bylo věnováno situaci uprchlíků v Evropě. Ve spolupráci s Alenou Fendrychovou připravila zprávu o situaci v naší zemi. Své referáty přednesli ještě bavorská koordinátorka pro práci s uprchlíky a polský farář.

Pavel Šebesta podal zprávu ze své květnové návštěvy v Peregu Mare. Vykonal pastorační návštěvy a sloužil při nedělních bohoslužbách. Sborový život Českého reformovaného sboru v Peregu Mare je stále živý, o sbor se svědomitě stará ordinovaný presbyter Jaroslav Kalousek

i místní maďarský kazatel T. Tobias. Oba přislíbili účast na oslavách 100. výročí ČCE v září v Pardubicích.

Další jednání

Synodní rada se také věnovala zprávám z jednání seniorátních výborů, zprávám z vizitací seniorátních výborů ve farních sborech, připravám podkladů k jednání synodu a připravám výstavby budov pro školy Evangelické akademie.

DaZ

ÚMRTÍ

Dne 20. dubna zemřela ve věku 90 let **Marie Molnárová**, někdejší farářka ve sborech Praha-Kliment, Praha-Horní Počernice a Kladno a vdova po profesoru teologie Amedeo Molnárovi.

Dne 25. dubna zemřela ve věku 68 let paní **Eva Němcová**, manželka evangelického faráře Aloise Němce. Po boku svého manžela prožila léta ve sborech v Třebouchovicích pod Orebem, Moravské Třebové a naposledy v Horních Vilémovicích.

Ve věku 68 let zemřel 28. dubna **Jiří Polma**, kazatel ochranovského sboru v Železném Brodě a někdejší senior ochranovského seniorátu při ČCE.

Dne 11. května zemřel náhle ve věku 71 let psycholog **Jan Ženatý**. Mnoho let spolupracoval se synodní radou odborným hodnocením kandidátů kazatelské služby.

DaZ

DESKOVÁ HRA PRO SKUPINY I RODINU

Christivity – nová křesťanská hra

V roce stého výročí církve vzešla z evangelického prostředí desková hra

nejen pro mládež. Jmenuje se Christivity a svým názvem i pojetím odkazuje na známou hru Activity. Jde v ní o důvtip, pohotovost i týmovou spolupráci. Skrytý pojem na kartičce vidí jen ten, kdo jej má ztvárnit buď pantomimicky, rychlou kresbou, nebo slovním popisem. Ostatní musí předváděný pojem v časovém limitu uhodnout.

Pojmy u této hry jsou výhradně z křesťanského prostředí. Hra vznikla spontánně mezi studenty Evangelické teologické fakulty a jejich přáteli. Letos povšechný sbor Českobratrské církve evangelické vstoupil v jednání s vlastníkem autorských práv hry Activity a pustil se do realizace této křesťanské varianty. Hru lze objednat na církevním e-shopu nebo telefonu 224 999 272.

REKREACE V CÍRKEVNÍCH STŘEDISCÍCH

Podzimní pobyt pro seniory v Chotěboři

Zveme vás na podzimní pobyt pro seniory v Evangelickém středisku v Chotěboři, který pořádá Chrudimský seniorát.

Termín: od 1. do 8. září 2018

Cena pobytu: 3000 Kč

Uzávěrka přihlášek: 15. 7. 2018

Přihlášky přijímá a informace předá: Hana Capoušková, e-mail: hana.cap@seznam.cz, tel.: 777877080, 602468436

Pobyt začne v sobotu 1. září 2018 v 18 hodin společnou večeří a seznamovacím večerem. V neděli budou bohoslužby ve středisku, odpoledne se koná v evangelickém kostele v Krucemburku slavnostní koncert s přednáškou ke 100. výročí založení naší církve a Československé republiky. Dále nabízíme bohatý program, včetně celodenního autobusového výletu, vycházek po okolí a zdravotního cvičení.

Členové ČCE, jejichž jediným příjmem je starobní důchod, mohou požádat na ústředí ČCE o příspěvek na pobyt. Přijďte strávit týden v přírodě, v příjemném prostředí a v milém společenství. Těšíme se na vás.

Hana Capoušková

POHRANIČNÍ CESTY SMÍŘENÍ

Pěší pouť z Deutscheinsiedelu do Malého Háje

Zveme vás na 13. pěší pouť, která se uskuteční 28. a 29. července 2018 s mottem

„Pohraniční cesty jsou cesty smíření“.

Naše obce leží přímo na hranici mezi Českou republikou a Německem. Novodobé dějiny přinesly v této oblasti mnoho zranění a bolesti na obou stranách. Vzkročil tudy Wehrmacht do Sudet, v roce 1945 přešlo tuto hranici bezpočet uprchlíků a odsunutých, v roce 1968 tudy jely obrněné vozy směrem na Prahu.

Právě proto budeme kolem hranic putovat, a z cesty chceme učinit pouť smíření na důkaz toho, že předsudky a zatvrzelost srdce je možné překonat. Při cestě chystáme krátká zastavení s pobožnostmi v českém a německém jazyce, zpívat budeme ekumenické písně.

Zahájíme v sobotu 28. 7. v 9 hodin v kostele v Deutscheinsiedelu, poputujeme přes hranici do Mníšku a Nové Vsi v Horách a dále do Deutschneudorfu.

V neděli 29. 7. budeme pokračovat v 9 hodin od kostela v Deutschneudorfu přes Salzweg a Horu Sváté Kateřiny k závěrečným česko-německým ekumenickým bohoslužbám, které budou ve 14 hodin v kostele Nejsvětější trojice v Malém Háji.

Prosíme, nezapomeňte na platné doklady, pevnou obuv a jídlo a pití pro svou potřebu. Trasa je každý den asi deset km dlouhá a zahrnuje převýšení i chůzi v terénu.

Další podrobnosti o pouti a možnosti ubytování najdete na www.deutsch-neudorf.de nebo prostřednictvím e-mailu kg.seiffen@EVLKS.de

Wolfram Rohloff, farář v Marienbergu

ZE SVĚTA

Modlitba v češtině ve Štěpánském dómu ve Vídni

Vídeň – koncem dubna při slavnostech evropského rytířského Řádu sv. Jiří, Domu Habsbursko-Lotrinského ve Vídni zazněla v Štěpánském dómu čeština

z úst kazatele Dušana Ehmiga ve slovech přímlybné modlitby – za diplomaty, politiky, za národy a mír ve světě. V České republice začala delegace zmíněného rytířstva fungovat. Toto společenství staví své základy a službu na křesťan-

ských a dnes i ekumenických principech a opírá se o evangelium milosrdenství.

Dušan Ehmig

POZVÁNKA DO SLEZSKA

19. ročník SAMu se blíží!

A téma zní... SAMOPAL!

Letní setkání SAM se bude konat ve dnech 9.-12. srpna 2018 v areálu farního sboru Slezské církve evangelické a. v. v Orlové a pořádá je spolek Benjamín Orlová z. s.

Každý ročník SAMu je výjimečný. A pro tento rok to platí dvojnásob. Přispívá k tomu i jeho příhodný název SAMOPAL. Po čtyři dny se budeme formou seminářů a workshopů zabývat aktuálními otázkami, jako například: „Ospravedlňuje boj za správnou věc násilí? Světí účel prostředky? Jakým způsobem je správné bojovat za pravdu a ideály – se samopalem, nebo s perem (mobilem) v ruce?“ A co nám k tomu říká Bible? „Nedej se přemoci zlem, ale přemáhěj zlo dobrem.“ Pro odlehčení situace jsme pro vás připravili cestopis, koncerty, kreativní a sportovní aktivity a příjemné posezení ve zdejší čajovně.

Program je bohatý, a na své si tak přijdou všichni, včetně dětí a rodičů. Pro bližší informace můžete navštívit naše webové stránky www.samorlova.cz a facebookové stránky www.facebook.com/samorlova se spoustou zajímavých příspěvků.

Přijďte se tedy společně s námi v míru a pokoji zamyslet, za co v životě bojujeme a jakými prostředky.

SAM je čtyřdenní prázdninové setkání mladých lidí. Je určeno křesťanům, všem, kterým je víra nějakým způsobem blízká, ať už jsou sami věřící, či nikoli. Setkání má otevřený charakter, účastníci proto

pocházejí z různých církví a z odlišných názorových prostředí a právě v této mnohotvárnosti vidíme velký přínos.

Za tým SAMu Jana Buchtová

VÝZVA SPOLUOBČANŮM

Oběti okupace 1968 – Nezapomínejme na minulost; zapomeneme-li, dožene ona nás!

Letos si připomínáme 50. výročí úkladné invaze armád Varšavské smlouvy pod vedením Moskvy na naše území, jíž započalo více než dvacetileté období okupace. Prokažme úctu obětem této zločinné vojenské akce!

Jenom malý zlomek z takřka 140 obětí za ony měsíce od srpna do konce roku 1968 má svůj památník či pamětní místo tam, kde k vraždám a zabitím došlo. Ještě letos, když je to právě 50 let, by bylo žádoucí osadit pamětní artefakty, tj. pomníčky a pamětní desky, nejprve třeba jen provizorní, na místech těchto nepotrestaných, nedostatečně vyšetřených a pozapomenutých vražedných činů. Někde by při této příležitosti také mohlo dojít k přejmenování ulic na paměť usmrčených.

Vyzýváme proto k následujícím aktivitám:

1. Lokalizovat místa incidentů ve vašem okolí

K tomu může posloužit přehled míst v ČSSR, kde se tragické násilné činy staly, publikovaný zde: www.okupace.evangelnet.cz plus interaktivní mapa na: www.bratrskapomoc.cz. (Informace pocházejí z knihy *Okupace 1968 a její oběti* Ivo Pejčocha a Prokopa Tomka, s jejichž laskavým svolením jsou publikovány.)

2. Označit toto místo

Provizorně křížem, křídou, textem ve folii, uvádějícím data a okolnosti spáchaného zločinu. Text a provedení lze konzultovat s iniciátory této akce. Dobré by bylo též vyhledat pamětníky události, zaznamenat jejich vzpomínky. Přinést věnce a svíčky. Pořídít fotodokumentaci. Tam, kde existují pamětní desky či pomníčky, upevnit v jejich blízkosti podrobnější text s popisem činu.

3. Začít jednat

S majitelem nemovitosti, se starostou, radními, místními obyvateli a s jinými subjekty o vytvoření pamětního místa, tj. osazení pamětní desky neb pomníčku. Příslušnou obec či městskou část je možno požádat pro tento účel o finance a také o to, aby vzaly budoucí pamětní místo do péče. Přitom je možno požádat o spoluúčast i jiné organizace a instituce.

4. Uspořádat vzpomínkové setkání

Jednadvacátého srpna nebo na výročí konkrétní tragické události uspořádat setkání k uctění památky obětí a zároveň v kulturních domech, ve školách, v kostelech, na radnicích apod. zorganizovat přednášky, koncerty, výstavy, bohoslužby, besedy či diskusní fóra, upozorňující na historické i aktuální souvislosti okupace naší země ruským impériem.

5. Vyhlásit sbírku

V případě, že se obec či město nebudou chtít v dostatečné míře na zbudování pamětního místa finančně podílet, vyhlásit sbírku (též prostřednictvím těchto internetových stránek). Průběžně budou vyhledávání výtvarníci, kameníci a jiní řemeslníci, kteří by byli ochotni – ať už zdarma, ať už za úplatu – vypracovat

návrhy či přímo se podílet na výrobě pamětního artefaktu.

6. Dokončit pamětní místo

Dovést jednání ke kýženému výsledku, tj. osazením pamětního artefaktu vytvořit pamětní místo, resp. památník.

7. Pojmenovat lokality

Pokusit se jednat o pojmenování ulice nebo náměstí podle jmen obětí okupantských zločinů v blízkosti jejich spáchání.

Za iniciátory

Petr Pazdera Payne, spisovatel, nakladatel a někdejší farář ČCE
okupace@evangnet.cz

Z REDAKČNÍ POŠTY

Struktura církve – věc služebná

Při čtení příspěvků o restrukturalizaci ČCE mívám deprese. Jejich začátek spadá vlastně do posledního deseti-

letí minulého tisíciletí, kdy ty „hovory“ začaly. Samozřejmě, že bude muset dojít k určitým změnám, leč struktura je jenom věc služebná. Nic víc.

V těch příspěvcích postrádám především naději, ne lacinou a líbivou, ale evangelijní. Může být, že věci „jdou z kopce“, ale skutečně se to nemůže změnit? Houfeček prvních Ježíšových učedníků na tom nebyl líp. A přeci šli... A jejich odvaha přispěla k tomu, že i my smíme vědět, kdo je Ježíš.

Ano, ČCE až tak nevzkvétá, ale může za to jenom okolí, ve kterém se pohybuje? Nepodepsalo se na ní i to, čemu já říkám evangelické recesistické sdružení – nápadně často „nestíháme“, stále se něco „řeší“, aniž by se to dořešilo, někdy diskutujeme tak dlouho, až nám na další nezbyde čas a síly, když člověk diskutuje, „ví se o něm“, na rozdíl od toho, kdo natírá církevní plot či navštěvuje někoho, kdo se trápí či potýká stranou společenského ruchu.

Mám doma dvě, jejichž pracovní náplní jsou ne – mocní. Slýchávám často, co tyto lidi trápí, nejenom, co se jejich tělesných schránek týče. A tak se dost často ptám, zda to, co ČCE produkuje, je pro ně přínosem, oporou, povzbuzením. Dost často se mi zdá, že problémy, jimž se ČCE zaobírá, se s nimi žel nepřehlédnutelně míjí.

Ubezpečuji, že smyslem těchto řádků není jítřit a vyvolávat vášně. Já mám ČCE rád, i nerestrukturalizovanou.

Ondřej Soběslavský, duchovní za zenitem

OZNÁMENÍ

Nabídka bydlení v Dobříši

K dlouhodobému pronájmu nabízíme v Dobříši vilku (byt 5+1) se zahradou od 1. 10. 2018. Nabídka platí předně zájemcům o aktivní členství v místním sboru Českobratrské církve evangelické.
Tel: 603 578 108, e-mail: sammyhej@gmail.com.

Samuel Hejzlar

MOJE CÍRKEV

Léto přichází

foto: Zuzana Capoušková

Pouť na Říp

Co metr, to koruna

Na konci dubna jsem se vydal se svým kamarádem na pouť na horu Říp. Mnoho lidí se mě ptalo, proč právě Říp. Zpočátku jsem nevěděl, co odpovědět. Kdybych zvolil pouť do Santiaga de Compostela, bylo by to všem jasné bez dlouhého vysvětlování. A tak jsem popravdě říkal – na Říp jdu proto, že jsem tam nikdy nebyl. Pro mě samotného ale měla být pouť příležitostí k tomu, abych si uspořádal myšlenky a odpočinul si. Ale dopadlo to trochu jinak.

Krok za krokem pro mobilní hospic

Dva dny před odchodem jsem se rozhodl, že svoji pouť spojím s podporou Domácího hospice Vysočina. Budu se snažit získat od dárců peníze na nové auto – co metr mé pouti, to jedna koruna na auto pro hospic. Tím jsem získal dostatečný argument pro všechny, kteří se mě na důvod cesty ptali.

V průběhu cesty jsme s kamarádem vedli debaty o tom, co všechno lidé z hospiců dělají. A já si uvědomil, že by bylo dobré, aby i tato moje pouť ještě více otevřela téma smrti a umírání v domácím prostředí. Tedy téma, kterému se většinou vyhýbáme, protože nám v plnosti ukazuje hranici našeho pozemského života. Stejně jako narození. A rozdílnost mezi vznikáním těchto dvou hraničních událostí je něčím, co mě v průběhu cesty donutilo zamýšlet se nad tím, proč je důležité, aby u rození i smrti člověk nebyl sám.

Jako je dnes běžné, že otcové chodí k porodu, kde je jejich jedinou a nejdůležitější rolí držet svoji milovanou ženu za ruku a posilovat ji svojí přítomností, stejně důležitá je tatáž podpora nejbližších u lůžka umírajícího. Z průzkumů, který pro domácí hospic Cesta domů dělala agentura STEM, vyplývá, že doma si přeje zemřít 78 % lidí, většina z nich však zemře v nemocnicích nebo v jiných zařízeních. Proto bych byl rád, aby se ve-

řejnost dozvěděla o tom, že po celé naší republice funguje řada kamenných, ale i mobilních hospiců, jejichž zaměstnanci jsou schopni poskytnout nepřetržitou zdravotní i sociální pomoc nejenom umírajícím, ale i jejich rodinným příslušníkům.

Rychlost dnešní doby

Putování na Říp mi přineslo také spoustu setkání s historií naší země. Z malé vesničky Studnice u Nového Města na Moravě, odkud jsem vycházel, jsem překročil čtyři řeky – Sázavu, Vltavu, Berounku a Labe. A prošel jsem řadu měst a míst, z nichž některá jsou spjata s důležitými okamžiky našich národních dějin – Polná, Havlíčkův Brod, Blaník, Konopiště, Karlštejn, Lidice, Buštěhrad a nakonec samotná hora Říp.

Říká se, že krajinu nejlépe poznáte, když půjdete pěšky, a to můžu potvrdit. Máte možnost vnímat jedinečnost míst a lidí v reálném čase, nikoliv zrychleně. Při pouti nespěcháte; když je špatné počasí nebo vás bolí noha, prostě se zastavíte a necháte čas přirozeně plynout. Jedna věc se nepovede, na nějaké místo se nedostanete – nevádí, jdete jinudy. ▶

A přitom si uvědomíte, jak rychlé je tempo, ve kterém žijeme – cestu dlouhou necelých 300 kilometrů jsem šel devět dní a doma jsem byl vlakem zpátky za čtyři hodiny.

Důležité je také, že víc poznáte sebe sama a lidí, které potkáváte nebo se kterými jdete. Já jsem šel s kamarádem; často jsme se dohadovali, ale vždycky jsme se dohodli. Vždy se ukázalo, že zvolená varianta byla v daný okamžik správná. A když jsme v neděli 29. dubna stanuli za zvuku zvonů z rotundy sv. Jiří na Řípu, s radostí jsme se objali.

Překvapení na závěr

Moje putování má dohru. Řada lidí mě totiž sledovala na sociálních sítích a již v průběhu cesty mi posílali prostřednictvím výzvy na portálu darujme.cz příspěvky. Po návratu domů však za mnou chodili s penězi i další. Nejvíce na mě zapůsobil desetiletý školák Dan. Moji pouť na Říp sledoval, shodou okolností v té době slavil narozeniny. A své kamarády vyzval, ať mu nenosí

žádné dárky, ale přinesou mu drobný příspěvek na auto pro hospic. A podařilo se mu, i s příspěvím rodičů, vybrat deset tisíc korun! Když mi obálku s darem předával, byl jsem dojat a Danovi jsem slíbil, že ho novým autem svezu.

Petr Hladík, ředitel Domácího hospice

Vysočina, o. p. s.

EXULANT

Putování za Janem Amosem Komenským

K 390. výročí jeho příchodu do Lešna

Ve dnech 6. – 8. května 2018 uspořádal spolek Exulant společně se Státní vyšší odbornou školou Jana Amose Komenského a městem Lešnem „pouť“ do Lešna, které si připomnělo 390. výročí příchodu Jana Amose do města. 7. května se slaví v Polsku „Den Patrona“ – patronem je mučedník svatý Stanislav a při té příležitosti si škola v Lešně připomněla i svého „školního patrona“, kterým je právě Komenský.

Náplň tří dnů byla lákavá, což se také projevalo na účasti, autobus byl plně obsazen, včetně dalších dvou aut. Putování začalo odjezdem ze Svitav přes Prahu a Liberec – vše jde podle

plánu, včetně zastávky v Jaworu, kde jsme navštívili „Kościół Pokoju“ z r. 1655 pro 6000 věřících. „Kościół ewangelicko-augsburski w Lesznie“ byl místem podvečerní bohoslužby, kterou vedl Miroslav Jelinek. Ubytování v hotelu v obci Boszkowo, cca 30 km od Lešna u jezera Dominickie, mohu případným cestovatelům do Polska jen vřele doporučit.

Odhalení pamětní desky, prohlídka města a koncert

Další dva dny byly naplněny bohatě. Vzpomínkové oslavy byly zahájeny u památníku

J. A. Komenského před školou se vši parádou. Státní hymny zpívala Petra Meisl, ze slov rektora školy i představitele města bylo cítit, jak si díla Komenského váží, a ocenili i velkou účast z České republiky. Ukázka z divadelní etudy na motivy Komenského díla, provedená studenty, položení květin a odchod do Auly Comeniana jen umocnily význam tohoto setkání. A navíc to vše za modré oblohy a plného slunečního svitu.

Ve foyer Auly Comeniana se odhalila pamětní deska „Verba docent“, kterou vytvořil sochař a sklářský výtvarník Valér Kováč. Projev rektora byl samozřejmostí, mně chyběl projev zástupce české ambasády, který byl přítomen. Biblickou píseň Antonína Dvořáka zazpívala Petra Meisl za hudebního doprovodu svého manžela Jana. Odpoledne nás čekala komentovaná prohlídka

MUSICA“. Přítomné přivítal předseda spolku Exulant Jan Bistranin a již jsme se mohli zaposlouchat do hudebních děl Antonína Dvořáka, Josefa Haydna či závěrečné „Modlitby pro Martu“ s textem na motivy Komenského. Na violoncello hrála dvanáctiletá Petra, na housle osmiletá Christine. Z Kšaftu umírající matky Jednoty bratrské zazněl oddíl „Jednoto polská, dcerko milá“ v přednesu Rut Nývltové v polštině a „Na tebe, národe český a moravský“ v přednesu Josefa Čápa v češtině.

Přednáška a výstava

Úterní den, který někteří účastníci zájezdu započali koupelí v jezeru, byl zahájen v Aule přednáškou prof. Rut Nývltové – Čeští bratři na Volyni v době druhé světové války a po ní. Přednáška za velké účasti studentů, přednesená v polštině, zaujala

města – městské muzeum, kostel sv. Kříže, kostel sv. Mikuláše i sv. Jana Křtitele. Stopy Českých bratrů se daly nalézt na všech místech. Pro plnou informovanost je nutno dodat, že Lešno si v letošním roce připomnělo 470. výročí příchodu exulantů.

Nabitý pondělní program završilo hudební vystoupení vokálně instrumentálního souboru rodiny Meislů z Českých Budějovic „FAMILIA

zejména osobním svědectvím přednášející. Program byl zakončen vernisáží výstavy Grafické obrazy Miry Korbaňskej – grafiky jsou posazeny do kontextu působení Českých bratrů na území Lešna. Jak autorka zdůraznila, grafické listy jsou dobrým podkladem pro vzdělávání studentů i obyvatel města.

Po poledním rozloučení s hostiteli jsme se vrátili zpět do Čech. Na všech účastnících ►

bez rozdílu věku bylo vidět, že zážitky tří dnů byly velmi silné. Sluší se poděkovat těm, kteří „pout“ zorganizovali – především Josefu a Pavlu Čápotým, Miroslavu Jelinkovi a panu řidiči Janu Hejlovi za naprosto perfektní a jistou jízdu.

Závěrem cituji z dopisu synodního seniora Daniela Ženatého, který byl čten při odhalení desky: „Jsem nesmírně vděčný za to, že památku českých exulantů připomínáte. Že připomínáte ty, kdo nový domov hledali, i ty, kdo je laskavě přijímali a dávali jim možnost nového začátku. Vaší zásluhou si i dnešní generace uvědomuje, že problém ponížení, ztráty domova, odchodu do exilu je stále aktuální a že řešení tohoto celosvětového problému i dnes potřebuje lidi odvážné, kteří touží po důstojném, vstřícném životě. Nechť i pamětní deska, kterou odhalujete, připomíná Boží věrnost vůči svému lidu – Chválu vzdejte

grafický list Miry Korbaňskiej

Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné.“ (Ž 118,29)

Úplným závěrem – Bohu díky za prožité tři dny.

Petr Brodský, emeritní potulný

foto: A. Rejzková, A. Opravil

Z CÍRKEVNÍCH ŠKOL

Osudové osmičky

Polévkový den na Střední zdravotnické škole EA v Brně

Již devátý ročník tzv. Polévkového dne na Střední zdravotnické škole Evangelické akademie v Brně-Lišni se konal 19. dubna 2018 s cílem připomenout letošní významná data naší novodobé historie.

Projektový den zahájila Mgr. Renáta Michálková, ředitelka školy. Přivítala pozvané hosty i početné domácí a připomněla tradici rozdávání polévek chudým dětem v době první republiky. O potřebě znalosti dějin a historické paměti promluvil Mgr. Zdeněk Hazdra, Ph.D., ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů. Pak už následovaly dva bloky povídání s našimi zajímavými hosty.

Ing. Pavel Fried prožil část dětství v terezínském ghettu, kam přišel se svou maminkou jako jedenáctiletý. Vyprávěl o zrušném procesu

izolace a postupné likvidace židovského obyvatelstva po nástupu nacistů k moci. Osobní zkušenosti z opakovaného věznění v 50. letech minulého století studentům přiblížil Vladimír

Stehlík, který přišel v doprovodu Bc. Michala Doležela, zastupitele Jihomoravského kraje. On sám dosud aktivně pracuje v brněnské pobočce Konfederace politických vězňů. Z přednášky Dr. Hazdry, který přítomné provedl osmičkovými letopočty 1918, 1938 a 1968, vyplynulo hlavně poznání, že demokracie nikdy není samozřejmostí. Do aktuální problematiky migrace a pomoci uprchlíkům nás uvedl Milan Votýpka, aktivista neziskového sektoru, který pracoval jako vedoucí české skupiny dobro-

volníků na srbsko-chorvatské hranici. A jako poslední oslovil přítomné Bc. Jakub Krainer informacemi o možnostech občanského aktivismu a zdařile je zapojil do skupinové práce na přípravě demonstrace s tématem, které si sami zvolili.

Potom už se všichni sešli ke společnému zpívání a shrnutí a k závěrečným výborným polévkám. Tak vzhůru k přípravám na desátý, tedy jubilejní ročník.

studenti 2. ročníku, obor zdravotnický asistent

foto: Benjamín Skála

CÍRKEV ZPÍVAJÍCÍ

„Lutherova mše“ od Michaela Schütze v Erfurtu

Ekumenické pěvecké sbory z Erfurtu, Gisperslebenu a Prostějova spolu s komorním souborem od sv. Ondřeje z Erfurtu nacvičily pod taktovkou Andrease Strobelta (a v Prostějově Olgy Čermákové) dvouhodinovou latinskou *Lutherovu mši* od Michaela Schuetze (*1963)

chorálů, vše s doprovodem komorního orchestru. Benedictus zpívá sopranistka Zuzana Řezníková a současně německy „Hrad přepevný“ tenorista Klaus Brockhoff.

Koncert byl přijat s velkým nadšením, po potlesku byla ještě jedna část přidána. Repríza má být

a provedly ji v neděli 29. dubna 2018 v evangelickém kostele u sv. Ondřeje v Erfurtu.

Skladba stylisticky rozmanitá (od fugy přes pozdní romantiku až po rock, pop a gospel), má 22 částí, střídají se pěvecký sbor, sólisté a shromáždění, které zpívá německy pět Lutherových

v neděli 27. května v 17 hodin v kostele sv. Kiliána v Gisperslebenu.

Na pěkný hudební zážitek a na milé pohostinství v evangelicko-luterském sboru sv. Ondřeje čeští účastníci vděčně vzpomínají.

Bohuslav Vik

Tolerančně centrální dispozice u zeleného Krista

Českolipský sbor v hospodě U Švýcara

Dříve než se přesuneme do zcela jiných končin, na jižní Moravu, kde jsem navštívil sbor v Miroslavi i jeho kazatelské stanice s výtvarnými díly Miloslava Zejfarta, o kterých chci psát v letním dvojčísle, zůstaňme po návštěvě Mostu a Nového Boru ještě naposledy v severních Čechách, a to v České Lípě. (O Zejfartově umění v Miroslavi obdivně píše autor nové publikace *Hledání českobratrského výtvarnictví* Tomáš Mazáč. S tezemi v jeho publikaci chci v letním čísle kriticky polemizovat. Nezapomeňte si tedy na dovolenou i letní dvojčíslo koupit!).

Český sbor v převážně německé České Lípě vznikl až po válce. V třicátých letech postavený německý luterský kostel užívali evangelíci jen krátce. Již v roce 1950 se přemístili do bývalé hospody U Švýcara (Gasthaus zur Schweiz) a luterský kostel dodnes užívá Československá církev husitská.

Modlitebna z bývalé hospody

V hlavním sále hospody vznikla modlitebna se zázemím, v patře jsou dva byty. Modlitebna prošla v roce 2007 zajímavou úpravou. Lavice byly umístěny do půlkruhové centrální dispozice, tak jak to známe i z tolerančních kostelů. Takové uspořádání kostela dobře podtrhuje komunitní charakter církve; v České Lípě podobně jako v Praze-Kobylisích se v kruhu u večeře Páně lidé shromažďují během svátečních období liturgického roku každou neděli.

Prostor českolipské modlitebny dotváří a od vnějšího prostředí opticky odděluje pískované sklo s motivem lipových ratolestí od místního skláře Miroslava Štědry. Stejnou technologií, ale s více abstraktními motivy, vyrobil Štědra barevná skla, dodatečně osazená na okna, i pro modlitebny naší církve v Novém Boru a v Praze-Horních Počernicích. Sluneční paprsky, proni-

kající barevnými skly, vytvářejí dojem podobný jako u klasické vitráže.

Zmučeného Krista zvýrazňuje barva

Ústředním prvkem nové úpravy sakrálního prostoru je plastika zeleného Krista od výtvarníka Ondřeje Rady, osazená na přední stěně za stolem Páně a doplněná jednoduchou výtvarnou úpravou celého prostoru sálu. Zelená barva je sice neobvyklá, ale moderní umění a naše představy Krista

nemusí vždy kopírovat barvotiskové obrázky z 19. století nebo tradiční ikonografická schémata. Bůh se stal člověkem z masa a kostí, jeho zobrazování a představy umělců jsou tak zcela legitimní, starozákonní zákaz zobrazování zde neplatí. V luterské výtvarné tradici jsou christologické motivy zcela běžné (viz ČB 12/2017).

Zelená je také liturgická barva Jednoty bratrské a je to barva oblíbená v secesi. V moderním

evangelickém sakrálním prostoru se objevuje poměrně často díky „dvorní výtvarnici ČCE“ Barboře Veselé, s kterou je v tomto čísle Českého bratra rozhovor, nebo právě v dílech Miroslava a Ondřeje Radových (např. obraz Krista v kostele v Praze-Kobyliších).

Českolipského Spasitele Ondřej Rada původně vyrobil pro stánek Ekumenické rady církví na jednom z německých Kirchentagů, ale do prostoru místní modlitebny zapadl velmi dobře. Do vyzábělé postavy zmučeného Krista, ale s klidným výrazem tváře, si pak každý může projektovat své představy, bolesti i radosti. Pro umělce to byly třeba hladovějící děti v africké Etiopii.

Zelená je i velká okolní zahrada, kterou sbor uprostřed rušného města pravidelně využívá; zastavte se tedy v krásném pohraničním kraji třeba letos v létě.

Jan Kirschner, foto Robert Mekiš

SBOR LANŠKROUN

Kamila Jindrová zažila celou historii

70 let sboru v Lanškrouně

Připomínáme si 70. výročí založení našeho farního sboru. Byla jsem proto požádána, abych řekla pár vzpomínek z historie a něco osobního, co jsem ve sboru prožila. Pro devadesátiletou ženu to není jednoduchý úkol, přestože jsem v lanškrounském sboru prožila téměř celý svůj život.

Za faráře Soběslavského

Po druhé světové válce, po vystěhování německého obyvatelstva, přišli do Lanškrouna a jeho okolí snovými českými osídlenci i mnozí evangelíci. Byli to často mladí manželé s malými dětmi. Scházeli se v malé modlitebně, která byla věrnými evangelíky postavena v roce 1932. Lanškroun byl kazatelská stanice sboru v Horní Čermné. Také já s manželem jsme se v roce 1946 stali jejími členy. Počet duší čítal

686 a stále rostl. Počátkem roku 1947 byla proto podána žádost o zřízení samostatného farního sboru v Lanškrouně a dům č. 50 v ulici Dobrovského (dříve Gottwaldova) byl upraven na faru.

Dne 12. září 1948 se konala slavnost prohlášení kazatelské stanice za farní sbor a zároveň instalace prvního evangelického duchovního správce od dob pobělohorských faráře Jaroslava Soběslavského. Byla-li modlitebna-Husův dům v době před válkou a krátce po ní větší, než bylo zapotřebí pro účastníky nedělních bohoslužeb, po válce už prostory nestačily. Sbor se rozprostíral na území 18 obcí a měl kolem 1000 členů, v neděli se musely konat dvoje bohoslužby, děti se scházelo 70 až 100. Proto se sbor rozhodl modlitebnu rozšířit, což se díky finančním darům, ale také mnoha hodinám ►

dobrovolné práce členů sboru stalo v krátkém čase (od srpna 1956 do konce května 1957).

Pro lanškrounský sbor pod vedením bratra faráře Soběslavského bylo příznačné, že zapojil do sborové práce laiky. Vedl nás ke studiu biblické zvěsti s konkordancí a biblickým slovníkem v ruce. Já jsem byla 36 let členka staršovstva, měla jsem na starosti dorost, konfirmandy, mládež. Mnoho let jsem byla také místokurátorka a dlouhou dobu předsedkyně odboru křesťanské služby. K výkonu těchto funkcí byl nutný a důležitý živý kontakt s Pánem církve i s bratřími a sestrami v mateřském

sboru i mimo něj. Pěvecký kroužek pod vedením sestry Lešíkarové nebo sestry farářové Soběslavské sloužil při bohoslužbách, při pohřbech. Konávala se také vzdělávatelná shromáždění, k nimž bývali zváni hosté. Každý rok jsme jezdili na výlety autobusem, v neděli odpoledne do přírody do Nepomuk k „Jedli“. Nezapomenutelné jsou na staré faře společně prožívané silvestrovské večery. Také besedy „sedmdesátníků“ před vánočními svátky byly hojně navštěvovány. Bratr farář Soběslavský, který měl kromě kazatelského a pastýřského obdarování také velké organizační schopnosti, ukončil svoji sedmatřicetiletou službu na konci roku 1985. On i jeho manželka vykonali mnoho práce pro Pána i pro křesťanské společenství.

Za faráře Vanči

V pořadí druhým kazatelem farního sboru v Lanškrouně byl zvolen v roce 1986 bratr vikář Marek

Vanča, který však musel po studiích nastoupit na dvouletou vojenskou službu (duben 1987 až duben 1989). A tak jsem byla staršovstvem požádána, abych vykonávala po dobu neobsazeného sboru při funkci místokurátorky i sborovou sestru. Čtyři roky jsem pak na faře vyřizovala všechny potřebné administrativní záležitosti, vedla biblické hodiny pro dospělé i děti a cvičení konfirmandů; často jsem také měla čtené bohoslužby. A k tomu připadly i kostelnické a úklidové práce. Sbor administroval bratr farář Dobrkovský, kurátorem sboru byl synodní kurátor Miloš Lešíkar. V této době se uskutečnila rozsáhlá přestavba modlitebny. Dílo se podařilo díky Pánu Bohu, finančním darům především ze zahraničí a díky obětavosti členů sboru. V prvním poschodí vznikl byt pro faráře, přibýly další sborové prostory. Stará fara se prodala.

Po návratu bratra faráře Vanči z vojenské služby bylo staršovstvo novou volbou omlazeno. Já jsem byla v té době pověřena předsednictvím seniorátní křesťanské služby a vedla čtrnáctidení pobyty pro seniory v Chotěboři. Bratr farář si rozuměl s mladými lidmi, navštěvoval ale i staré a nemocné členy sboru a vykonával další farářské povinnosti. Jeho kázání i výklady při biblických hodinách měly vysokou teologickou úroveň. Jen neradi jsme se s Vančovými téměř po dvaceti letech loučili.

Se současným pastýřem

Současným, třetím farářem našeho sboru, kterého mohu díky Pánu Bohu zažívat, se stal 1. září 2006 bratr farář Daniel Tomeš. Bohoslužby, kázání a modlitby bratra faráře jsou pro mě a doufám i pro všechny ostatní velkou posilou. Věřím, že náš farní sbor zůstane i nadále živý, vyznávající Krista. Chtěla bych ukončit svoje povídání slokou písně, kterou pro lanškrounský sbor složil bratr farář Batelka: „S vděčností, Pane, vzdáváme ti díky za tento sbor a všechny účastníky, za pevný základ, na kterém vše stojí, za lásku tvoji.“

*Ze vzpomínek Kamily Jindrové, přednesených
v Lanškrouně 14. 5. 2018, upravila*

Eliška Erdingerová

Jdi a konej také tak

O milosti, která přichází ze srdce

Milosrdenství, fortelnost, společenství, naděje. To jsou čtyři hodnoty, o které Diakonie ve své práci usiluje především a také je rozvíjí, chrání a předává. Rok 2018 byl v Diakonii vyhlášen rokem milosrdenství. Jak milosrdenství rozumějí zaměstnanci Diakonie a jakou s ním mají zkušenost? V následujících příbězích si o tom můžete přečíst.

Čistá duše z chráněného bydlení Johannes

Při letném setkání působí pan Evžen jako muž v letech, na kterém nic zvláštního není. Je ale jiný. Ač v seniorském věku, má duši malého chlapce, který miluje auta a dokáže rozesmát i toho nejsmutnějšího člověka. Seznámení s panem Evženem bylo pro mě velmi důležité.

Když jsem začala pracovat v chráněném bydlení Johannes, provozovaném Diakonií Valašské Meziříčí, vůbec jsem nevěděla, jaké to bude. A přiznám se, že jsem občas pochybovala, jestli v Diakonii vydržím. Naštěstí jsem právě ve chvílích pochybností měla tu čest poznat čistou duši pana Evžena.

Jeho životní příběh nebyl zrovna veselý. Ale velmi mu pomohlo, když po mnohaletém pobytu v ústavní péči nastoupil zhruba před třemi lety do našeho chráněného bydlení. Dnes je pan Evžen šťastný muž a smích rozdává na všechny strany. Je tím malým chlapcem, co si chce hrát, je to muž, který krásně maluje a i přes své těžké mentální postižení každý den překvapí svou laskavostí. Třeba pomůže při vaření, aniž byste ho o to předem žádali.

Jsem přesvědčena, že pan Evžen vnímá emoce druhých lidí a dokáže se do nich vcítit. Rozdává proto spoustu radosti a lásky jako velké dary pro nás pro všechny. Přesvědčilo mě to, že pomoc mentálně postiženým má smysl nejen kvůli nim samým, ale právě i kvůli nám všem. Díky chráněnému bydlení a díky mým kolegyním, které v práci nechávají kus svého srdce, mohou lidé, jako je pan Evžen, žít šťastně a smysluplně.

Monika Hrabovská

Jednoduché a krásné vidění světa

Když jsem za ní začala docházet, byla pro mě postrach. Paní Jitka trpěla schizofrenií a dokázala ranit. Uměla být uražená i protivná. Žila sama v garsonce. Její koníček bylo háčkování a vystřihování z papíru (což se dalo docela dobře poznat i na podlaze).

Se sestrou se kdysi pohádala, ostatní příbuzní byli daleko. „Mám jenom Diakonii,“ řekla nejednou. A jak už to tak bývá, když s někým musíte být,

nakonec si k němu cestu najdete. Docházely jsme za ní často.

A nakonec pomohl její humor. Jak dovedla nepřijemně zahulákat, uměla se také hurónsky a od srdce zasmát. A snad vůbec nejvíc ji těšily procházky. Vždy dvě pracovnice ji vozily do města na vozíku. Tehdy oblékla své háčkované šaty, napsala seznam a už půl hodiny předem seděla připravena u dveří. Po cestě poznávala značky aut, zpívala si, pečlivě pozorovala přírodu i lidi. Znály jsme její: „Dávejte bachaaa!“ To když vozík přejížděl obrubník. Její jednoduché a přitom krásné vidění světa bylo inspirující.

Zdravotní stav se však horšil, musela do nemocnice. Chodily jsme za ní na návštěvy a vždy jsme si řekly, jak se jí daří. I já jsem ji šla navštívit. Donesla jsem jí k ochutnání svou první buchtu a věnovala jí dvě knížky na čtení. Po čase se paní Jitka vrátila domů – ale bylo jí hůř. Nedokázala už sama přesehnout z postele na vozík a pohybovat se po bytě. Měla bolesti. Péče o ni byla stále těžší. I díky naší sociální pracovníci se nám podařilo zařídit pro paní Jitku domov důchodců. Tehdy jsem si od ní koupila snář – nemohla si s sebou vzít všechny věci, které doma měla (taky jich nebylo málo, skoro nic nevyhazovala).

Na rozloučenou jí jedna z kolegyně ušila anděla. Daly jsme ho na srdce z kartonu a kolem napsaly jména nás všech. Paní Jitka byla v naší péči přes deset let a i přes její osobitost (a možná právě pro

ni), i přesto, že moc neuměla vyjádřit vděk, jsme ji měly rády a věděly jsme, že ona nás také.

Do půl roku zemřela. Bez pohřbu. Mrzí mne, že jsme se nemohly rozloučit, a tak píšu na její památku tento příběh – aby po sobě zanechala alespoň vzpomínku. Na paní Jitku si vzpomenu pokaždé, když ze snáře zjišťuji, co se mi zdálo

Jana Meixnerová

Srdcem a s láskou

O slově „milosrdenství“ má každý člověk svou představu. Jedno je ale jisté. Vždy je to určitá pomoc – milost, která přichází ze srdce.

Chtěla bych se podělit o příběh paní Marie, která je klientkou osobní asistence a pečovatelské služby Diakonie Valašské Meziříčí. Když jsme za ní začaly docházet, bylo to krátce po té, co se přestěhovala ke své dceři; a bydlí tam dodnes. Změnou bydliště ale paní Marie znervózněla. Její zdravotní i psychický stav se zhoršil.

Velice těžce nesla upoutání na lůžko. Ze začátku naší péče byla plativá a často mluvila o tom, že zemře. Takovou situaci zvládnout je pro asistenty velice náročné. S kolegyněmi i s vedoucím pečovatelské služby jsme často probírali, jak paní Marii v jejích psychických obtížích pomoci.

Jakmile to její celkový zdravotní stav trochu dovolil, začaly jsme s ní trochu cvičit. A hodně jsme si povídaly a četly. To byl základ všeho dobrého.

Paní Marie se naučila znovu držet v ruce tužku, psát a kreslit. Formou hry na školu se pustila do psaní krátkých textů, počítání snadných příkladů, hraní společenských her. Dnes paní Marie miluje každou chvíli strávenou v naší přítomnosti a dokáže ji potěšit každá maličkost.

Ale i my se od ní máme co učit. Dnes je to pozitivní a hodná žena s andělskou tváří i pokorným přístupem k životu.

Příběh paní Marie je jeden z mála se šťastným koncem. Pokroky klientů jsou pro nás povzbuzením a motivací, proč tuto práci dělat – srdcem a s láskou.

Zuzana Mikulenková

foto: K. Cudlín, Š. Berec

RECENZE

Summa Magorova života

VYČERPÁVAJÍCÍ ŽIVOTOPIS Z PERA MARKA ŠVEHLY

Málokterá literární osobnost současnosti (či nedávné minulosti) si zaslouží pozornost tolik jako právě on. Ivan Martin Jirous, *enfant terrible* české kultury druhé poloviny dvacátého století. Člověk mnoha talentů a mnoha tváří: politický vězeň, duchovní otec českého undergroundu, kunsthistorik, básník, legenda opředená mýty, ale také opilec, podivín, výtržník – Magor. Už jen tato „klíčová slova“ předznamenávají, že kdokoliv, kdo by chtěl jeho život zpracovat a shrnout, stojí před velmi nesnadným úkolem.

Takový chrabrý „rytíř biografie“ se ovšem našel – publicista a redaktor časopisu Respekt Marek Švehla se do boje s Magorovým životopisem pustil opravdu s vervou. Svou knihu přitom nesoustředil jen na Jirousovu osobnost; přidal i vydatnou porci dobového kontextu – a výsledkem je Magor i jeho doba. Štědrá porce kontextové omáčky ovšem u Švehly není projev autorova frajerství, či dokonce samoúčelné grafomanie.

Ačkoliv záměr zpracovat kromě Magorova života i jeho dobu je opravdu ambiciózní, hrají historické okolnosti ve Švehlově biografii důležitou roli – Magorovo angažmá v české kultuře je období trávající více než půlstoletí. Proto je příhodné dobové souvislosti připomenout či dokreslit, a to zvláště těm, kteří si Magorovu „dobu“ pamatovat ani nemohou. Avšak právě ona „doba“ je v Švehlově jirousovské biografii největší slabinou. Na mnohých místech zachází autor zbytečně hluboko do detailu, což pro příběh Jirousova života nemůže být konstruktivní, pouze to zpomaluje tempo a čtenáře zahlcuje. Přestože z detailních pasáží číší autorova snaha zpracovat

téma opravdu pečlivě, mohl v některých případech opravdu ubrat. Zejména tam, kde výklad opisuje příliš velký oblouk a zahrnuje i informace, které s Jirousem přímo nesouvisejí. Jindy zase věnuje příliš pozornosti představování historických událostí a osobností, které jsou obecně známé.

Je znát, že knihu psal novinář – shromáždit co nejvíce faktů, zachovat si odstup, psát svěžím a poutavým jazykem, to jsou přednosti, které

Švehla zužitkoval. Odvrácená stránka jeho žurnalistického ukotvení a velký nešvar knihy však je, že čtenář se tu dozví o Magorově díle jen velmi málo, a pokud se o něm už hovoří, pouze z bezpečné novinářské distance. O literatuře ovšem nejenže nelze mluvit objektivně, ale hlavně se to nemá – vždyť směrodatná a konstruktivní může být vždy jen určitá, byť odůvodněná, interpretace. Reportážní odstup od literárního díla proto působí spíše jako snaha vyhnout se vlastnímu ►

názoru. A to je, obzvlášť u díla tak výrazného, jako je to Jirousovo, opravdu škoda. Švehlova kniha je tedy nakonec mnohem více o Magorově době než o jeho díle.

Naopak vítaným „kontextem“, tedy doprovodem textu, je množství autentických fotografií (některé pořízené přímo Jirousem), které atmosféru knihy a vlastně i samotnou dobu hezky dokreslují.

Tyto výtky ovšem nemají být zdrcující kritikou, nebo dokonce odsudkem Švehlova počínu; právě naopak – informují o jediných

závažnějších klopýtnutích, kterých se autor na cestě za Magorem dopustil. Jinak přináší kniha určitě radost – radost z toho, že se opět objevil kvalitní, obsažný a pečlivě zpracovaný životopis, navíc o člověku, jehož život si zpracování opravdu zaslouží. Ostatně, dostatečně průkazným svědectvím o kvalitách Švehlovy knihy je fakt, že za ni v letošním roce obdržel prestižní literární ocenění Magnesia Litera.

Adéla Rozbořilová

Marek Švehla: Magor a jeho doba. Praha,

Torst 2017, 576 s.

Fischlovy žalmy zprava doleva

Čtivé i srozumitelné

Vydání knihy žalmů v překladu spisovatele Viktora Fischla s komentářem předního středověkého židovského vykladače Bible Rašiho se pokouší oslovit široké spektrum čtenářů. Žalmy jsou otištěny v hebrejštině i v češtině v přehledných zrcadlových sloupcích, které dobře dávají vyniknout hutnému hebrejskému textu. Originálnímu znění se vychází vstříc až natolik, že je kniha stránkována zprava doleva. Výkladové poznámky se nacházejí pod čarou. Jsou vytištěny poměrně malým písmem, které se sice nečte úplně snadno, ale zato umožňuje uchovat plynulost hlavního textu. Na čtenáře, který se spokojí pouze s četbou českého překladu, tak komentář nepůsobí příliš rušivě.

Překladatelské dilema oscilující mezi doslovností či alespoň věrností původnímu znění na jedné straně a čtivostí a krásou na straně druhé rozhodl Fischl spíše ve prospěch toho druhého. Nejedná se ale o žádné volné přebásnění – důkladnou práci překladatele s hebrejským textem bližší pohled odhalí. Při běžné četbě ovšem tento překladatelský zápas vůbec nerozpoznáme. Překlad se vyznačuje lehkostí a melodičností, nikde nedrhne, dobře se čte nahlas. Oproti ekumenickému překladu se

někdy vyjadřuje jednodušeji a civilněji, jindy si zas klidně dovolí básnické obraty a jemné archaismy, které ale nikdy nejsou na úkor srozumitelnosti. Zejména v případě žalmů si uvědomíme, že by bylo velmi vhodné mít ke každé biblické knize vždy několik dobrých současných překladů, uplatňujících různé překladatelské postupy a určených k různému užití (studijnímu, liturgickému, meditativnímu, možné také misijnímu).

Zatímco Fischlův překlad ocení veřejnost, Rašiho výklad je určen spíše pro odborníky. Předpokládám, že pokud nějaký laik potřebuje hlouběji proniknout do významu a historických souvislostí žalmů, sáhne spíše po některém ze současných komentářů, které mu poskytnou ucelené a komplexní uvedení do tématu. Patrně s ohledem na širší okruh čtenářů se vydavatelé rozhodli z Rašiho komentáře vypustit čistě lingvistické poznámky a ponechat u některých míst pouze teologické vysvětlení. Komentář tedy není souvislý výklad, ale spíš sled glos k vybraným veršům, což nutně vede k disproportionosti: u některých veršů je připojeno obsáhlejší vysvětlení, jindy je dlouhá pasáž ponechána zcela bez poznámek. Místy text

připomíná Kralickou bibli s poznámkami, které jsou ale přece jen soustavnější.

Kniha je jedinečná zejména proto, že v současné době v češtině prakticky neexistuje jiné knižní vydání biblických výkladů z pera židovských autorů, ať současných, či minulých (některé lze najít na

internetu). Je pochopitelné, že volba padla právě na dílo rabího Šlomo ben Jicchaka (pod akronymem Raši spíše známého), židovského učenice z druhé poloviny 11. století, který žil a působil v severní Francii. Jeho komentáře můžeme bez nadsázky označit jako epochální. Podařilo se mu vytvořit syntézu mezi tradovanými rabínskými výklady

a porozuměním doslovnému znění biblického textu. Vykладаčské metody, které dnes pokládáme za zcela samozřejmé, jako je sledování etymologie výrazů a jejich analogií v rámci Bible či pokusy o jejich nové přetlumočení do současného jazyka, byly v tehdejší době nezvyklé a není divu, že se Raši – navzdory své obrovské popularitě – setkal také s odmítnutím. Dalekosáhle ovlivnil rovněž křesťanské biblisty, například slavného vykladače Mikuláše z Lyry, z jehož komentářů zase vycházel Martin Luther – právě při své snaze o doslovnou interpretaci biblických látek.

Na běžného křesťanského čtenáře bude židovský přístup k žalmům i jiným částem Bible působit neotřele a místy překvapivě, už jen proto, že se v něm neseťká s christologickým „dotažením“, obvyklým pro křesťanské komentáře, a o to více v něm nalezne nečekané starozákonní souvislosti. Židovské výklady nám však především připomínají, že si my křesťané nemůžeme starozákonní spisy jednoduše přivlastnit a upřít odlišným interpretacím právo na svébytnost. Budme si vědomi toho, že jsme Starý zákon začali číst a vykládat mnohem později než naši židovští bratři a že se z jejich výkladů učily celé generace křesťanských myslitelů.

Ondřej Kolář

Ivan Kohout, Jan David Reitschläger (ed.):

Kniha žalmů s Rašiho výkladem. Praha,

Garamond 2013, 416 s.

UPOUTÁVKA

Smlouva se smrtí bude zrušena

Petr Pazdera Payne – výběr kázání

když se Petr Pazdera Payne (*1960 Praha) věnuje převážně povídkové tvorbě, nezapomíná jako vystudovaný teolog a někdejší farář ani na příležitostnou kazatelskou službu. Biblické poselství v jeho podání ožívá díky poctivé práci s vykládacím textem i díky vynalézavému podání. Zároveň

Payne dokáže využít literárních odkazů a paralel. Kázání tak získávají na čtivosti, aniž by ztratila existenciální naléhavost.

Výběr kázání z let 2005 – 2017 *Smlouva se smrtí bude zrušena* začíná cyklem kázání na příběh o Kainovi a Abelovi, věnuje se tématům viny, ►

vykoupení a předpokladům Ježíšovy etiky.

„Bůh se ale neptá po mrtvole. Bůh se ptá po bratrovi, který byl přece tady ještě před poměrně krátkou dobou živ a zdrav. Bůh vyhledává nevinnou krev z ruky těch, kteří se jí poskvřnili, ale nejde o poskvřnu jako takovou. Ta hlavní otázka zní: Kde je tvůj bratr?“... „Nejde jen o to nechat druhého být. Nic špatného mu neudělat. Bůh nás vyzývá ke vztahu a vstřícnosti k druhému člověku. Člověk totiž je strážcem svého bratra. Ve smyslu svobody a lásky. Ne aby ho hlídal a dozoroval, ne aby ho kontroloval, ale aby ho miloval a přál mu svobodu.“

Doslov napsal Filip Komberec. Edice Homiletica sv. č. 8, Benešov, EMAN 2018, 96 str., 139 Kč, při objednávce u nakladatele 15% sleva.

Objednávky (přes web, mailem, telefonicky či poštou)

EMAN, Husova 656, 256 01 Benešov, tel. 317 722 215

Vzor hodný následování

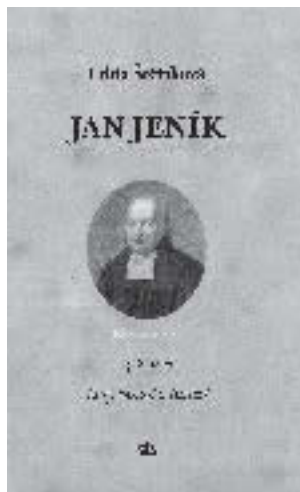
Jan Jeník – český kazatel v Berlíně

Další knihou promované historičky Edity Štěříkové, která se dlouhodobě zabývá problematikou českého evangelického exilu, je knížka *Jan Jeník – český kazatel v Berlíně*. Připomíná tak 270. výročí jeho narození a loňské 190. výročí jeho úmrtí.

Jan Jeník (Johann Jänicke 1748 – 1827) se narodil v Berlíně v chudé rodině českého exulanta. Byl svérázným pietistickým farářem a zakladatelem první misijní školy v Německu. Vynikal neochvějnou biblickou vírou, pokorou a skromností. Na srdci mu leželi chudí a opuštění, ale vážili si ho také lidé učení a vysoce postavení. Byl tak výraznou osobností, že lidé, kteří jej osobně poznali blíže, o něm s velkým nadšením vyprávěli ještě řadu desetiletí po jeho smrti.

Kniha pojednává o Berlíně v Jeníkově době, o situaci a chudobě exulantských rodin, o létech studia, času učitelování v české škole v Drážďanech i začátcích kazatelské služby v luterském sboru v Rixdorfu. Jan Jeník sloužil se stejnou

horlivostí jak Čechům, tak Němcům. Kniha se dále věnuje Jeníkovým misijním a dobročinným aktivitám, které konal s podporou manželky

a širší rodiny, a které autorka popisuje živě a s mnoha citacemi z korespondence a dalších

pramenů. Svou mnohostrannou sociální činnost spojoval Jeník s příkazáním lásky, které bylo pro něj křesťanskou samozřejmostí. Po vydání tolerančního patentu se živě zajímal také o vznikající evangelické sbory v Čechách a na Moravě. Staral se, aby měly dostatek toho, co považoval za nejdůležitější: dostatek Biblí a duchovní literatury. Vzdor chudobě, se kterou se potýkal ve svém exulantském sboru, dokázal od majetnějších členů získat dary pro zakoupení Nových zákonů i zorganizovat tisk Biblí a poslat je do Čech. Nejen pro potřebné, ale i pro svou ztracenou vlast udělal více, než se zdálo být v té době možné.

Štěříková čerpá z pramenů rozptýlených po různých evropských archivech, z korespondence i dřívější exulantské literatury, která však mnohdy zůstala nedokončena nebo nevydána. Pramenů také ubylo zničením berlínského sborového archivu za 2. světové války. Jak sama píše v úvodu, tato knížka není obsažnou biografií, jakou by si osobnost Jana Jeníka zasloužila, spíše uspořádáním dosažitelných pramenů a prozatímním připomenutím Jeníkovy osobnosti a díla.

Daniela Ženatá

*Edita Štěříková: Jan Jeník – český kazatel
v Berlíně. Praha, Kalich 2018. 240 s.*

POSLEDNÍ SLOVO

Mít, či nemít? To je, oč tu běží!

Církev a majetek. Věčné téma. Své by o tom mohli vykládat už bibličtí jeruzalémští, které nakládání s majetkem dovedlo na okraj nouze. Téma majetek církve bylo jedním z jazýčků na vahách revolucí či reformací. I v současnosti je to téma k veřejné diskusi (viz o náhradách za církevní majetek). Věčné téma!

Otázka církevního majetku je sice pro vnější svět láková a zajímavá, ale její podstatný význam je vnitřní. Tam má být brána vážně. O to víc zaráží, že najdeme sbory, kde se nechtějí o penězích bavit, protože „se to nedělá“, nebo své stavební a investiční záležitosti rozpočtují mimo běžný rozpočet sboru, aby nebylo vidět, kolik kam investují.

Možná by bylo jednodušší zaujmout radikálnější postoj. Peněz i majetku se maximálně zříct. Bohoslužby můžeme konat u studánek a v zimě si vybereme pár drobných na pronájem nějaké té stodoly. Jenže ať jde o majetek, jídlo, nebo dopravu, radikální askeze už není v módě. A tak ta původní otázka, o kterou běží, by spíše byla – jak pečovat o to, co máme. Navíc, když už tu máme ty statky po předcích, že?

Církev není zrovna vzor hospodáře. Forbes o ní asi moc článků nenapíše. Přesto by se mohla nějak selsky zamyslet nad tím, co znamená být dobrým hospodářem. Dobrý hospodář ví, jak má velké pole i stodoly, ví, v jakém jsou stavu, a především se dívá dopředu. Má dobře rozmyšleno, čeho chce dosáhnout, a podle toho se rozhoduje. A je otázka, jestli se dá počítat za dobré rozmyšlení, když se peníze ukládají do štrozoků, zatímco kostely a fary nám padají na hlavu. A teď do toho uvažování přijde ještě to biblické „ještě této noci...“ a je jasné, že církev dobrý hospodář být nemůže. Ale skutečně nemůže?

Řešení jalového uvažování o majetku (a konec konců i nakládání s ním) je vrátit se k původní verzi té v titulu modifikované hamletovské otázky. Církvi má v první řadě jít o to „být“, a v tomto majetek žádnou roli nehraje. A když skutečně bude církev církví (nejlépe tou Kristovou), vyřeší tím víc otázek než jenom otázku majetku.

Štěpán Brodský

Nová fara v Krnově před dokončením rekonstrukce v roce 2016

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Daniela Ženatá
redaktorka: Jana Plíšková
členové: Romana Čunderlíková,
Gabriela Fraňková Malinová,
Jiří Hoblík, Jan Kirschner,
Ondřej Kolář, Tomáš Pavelka,
Lenka Ridzoňová,
Adéla Rozbořilová, Adam Šůra,
Jana Vondrová

NA OBÁLCE

Interiér evangelického kostela
v Kutné Hoře dle návrhu
akademického malíře Miroslava
Rady, foto Benjamín Skála

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Redakční uzávěrka letního
dvojčísla je 17. 6. 2018

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ
elektronicky a ve zvukové
podobě: Diakonie ČCE,
Klimentská 18, 110 05
Praha 1, tel.: 222 316 306,
732 324 956
e-mail: szp@diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.
Janáčkovo nábřeží 1075/27
150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x
ročně, jednotlivá čísla 25 Kč,
předplatné 290 Kč,
do zahraničí 790 Kč.
Informace o předplatném podá,
objednávky rozšiřuje
(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
www.e-cirkev.cz
/ Co děláme / Média /
Církevní tisk / Český bratr

www.ceskybratr.cz

- listovací aplikace
- audioverze
- řazení podle rubrik
- odkazy na jednotlivé příspěvky

Cyklus témat pro rok 2018 je zaměřen na sté výročí založení Českobratrské církve evangelické.
Letní dvojčíslo 7+8/2018 bude mít název „Diakonát“.

ISSN 1211-6793

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

RADUJME SE VŽDY SPOLEČNĚ

OSLAVY 100. VÝROČÍ VZNIKU ČESKOBRATRSKÉ
CÍRKVE EVANGELICKÉ

CELOCÍRKEVNÍ SETKÁNÍ
PARDUBICE
27. – 30. 9. 2018

SLAVNOSTNÍ SHROMÁŽDĚNÍ
OBECNÍ DŮM V PRAZE
16. 12. 2018

Kromě toho bude při příležitosti výročí uspořádána vědecká konference v Senátu Parlamentu ČR (14. 12. 2018), vyjdou originální publikace aj. Výročí 100 let CCE je věnována samostatná webová stránka www.100letcce.cz, kde lze kromě podrobných aktuálních informací nalézt i články o historii církve, dobové dokumenty a fotografie nebo rozhovory se zajímavými lidmi, plakáty, letáky atp.

Plánovanými počiny chceme mj. podpořit sounáležitost evangelických sborů a jejich členů napříč všemi generacemi, celou republikou i mezinárodně a také poděkovat alespoň některým z těch, kdo věnují čas a energii práci v církvi. Naše pozornost se samozřejmě obrací i k širší veřejnosti. Českobratrskou církev evangelickou chceme představit jako živé a otevřené společenství, ukotvené v nosném proudu české i světové reformace, které každému bez rozdílu nabízí služby v oblasti duchovní, sociální i vzdělávací a vnáší do veřejného života křesťanské hodnoty, založené na svědectví Bible.

WWW.100LETCCCE.CZ

VYHLÁŠENÍ VEŘEJNÉ SBÍRKY

Českokobratrská církev evangelická si připomene svých 100 let celou řadu aktivit. Krytí nákladů máme již zajištěno ve výši 4,5 mil. Kč z vlastních prostředků, grantů a sponzorských příspěvků, chybí ještě 1,9 mil. Kč, které bychom rádi získali od individuálních dárců a od sponzorů.

Pro individuální dárce vyhlášíme tuto řádně povolenou veřejnou sbírku. Přispět je možno jakoukoli částkou na transparentní účet č. 282983657/0300, vedený u ČSOB. Informace o aktuální výši sbírky a o počtu dárců budou průběžně zveřejňovány na webových stránkách výročí www.100letec.cz.

Dárci si mohou vyžádat potvrzení o daru pro daňové účely prostřednictvím uvedených webových stránek, mailem na adrese katerina.vondrova@e-cirkev.cz nebo dopisem na adresu Ústřední církevní kanceláře.

DAR V HODNOTĚ 3 000 Kč A VÍCE

Dárce obdrží
pamětní list.

DAR V HODNOTĚ 20 000 Kč A VÍCE

Dárce obdrží vstupenku na slavnostní
shromáždění v pražském Obecním domě.

Doufáme, že se na tak mimořádném výročí bude podílet mnoho členů a příznivců Českokobratrské církve evangelické. Těšíme se, že se s vámi setkáme. Za všechny dary děkujeme!